HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera a treia)

9 septembrie 2011 *

În cauza T-25/06,

Alliance One International, Inc., cu sediul în Danville, Virginia (Statele Unite), reprezentată de C. Osti și de A. Prastaro, avocați,

reclamantă,

împotriva

Comisiei Europene, reprezentată inițial de domnii É. Gippini Fournier și F. Amato și ulterior de domnii E, Gippini Fournier și N. Khan, în calitate de agenți,

pârâtă,

având ca obiect, în principal, o cerere de anulare în parte a Deciziei C(2005) 4012 final a Comisiei din 20 octombrie 2005 privind o procedură de aplicare a articolului 81 alineatul (1) [CE] (cazul COMP/C.38.281/B.2 – Tutun brut – Italia) și, în subsidiar, o cerere de reducere a valorii amenzii aplicate Alliance One International,

* Limba de procedură: engleza.

TRIBUNALUL (Camera a treia),

compus din domnul J. Azizi, președinte, doamna E. Cremona (raportor) și domnul S. Frimodt Nielsen, judecători,

grefier: doamna C. Kristensen, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 28 septembrie 2010,

pronunță prezenta

Hotărâre

Istoricul cauzei

1 Reclamanta, Alliance One International, Inc. (denumită în continuare „Alliance One"), este o societate americană, cu sediul în Statele Unite, care conduce un grup rezultat din fuziunea Dimon Inc. (denumită în continuare „Dimon Inc.") și Standard Commercial Corp. (denumită în continuare „SCC"), realizată la 13 mai 2005, după săvârșirea încălcării în cauză.

2 Pe durata încălcării, Dimon Italia Srl și Transcatab SpA, care sunt două dintre principalele patru întreprinderi din domeniul primei procesări a tutunului brut stabilite în Italia (denumite în continuare „procesatorii"), erau filiale controlate în proporție de 100 % de Dimon Inc. și, respectiv, de SCC, al căror succesor legal este Alliance One.

A — *Procedura administrativă*

3 La 15 ianuarie 2002, Comisia Comunităților Europene a adresat, în temeiul articolului 11 din Regulamentul nr. 17 al Consiliului din 6 februarie 1962, Primul regulament de punere în aplicare a articolelor [81 CE] și [82 CE] (JO 1962, 13, p. 204, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 3), solicitări de informații cu privire la piața italiană a tutunului brut, către asociațiile profesionale ale procesatorilor și ale producătorilor italieni de tutun, mai precis Associazione professionale trasformatori tabacchi italiani (APTI, Asociația profesională a procesatorilor italieni de tutun brut) și, respectiv, Unione italiana tabacco (Unitab, Uniunea italiană din domeniul tutunului).

4 La 19 februarie 2002, Comisia a primit o cerere de imunitate în materie de amenzi din partea Deltafina SpA, procesator membru al APTI, în temeiul Comunicării Comisiei privind imunitatea la amenzi și reducerea cuantumului acestora în cazurile de înțelegere (JO 2002, C 45, p. 3, denumită în continuare „Comunicarea privind cooperarea"). La 6 martie 2002, Comisia a dispus în privința acesteia imunitate condiționată în temeiul punctului 15 din comunicarea menționată.

5 La 4 aprilie 2002, Comisia a primit din partea Dimon Italia o cerere de imunitate în materie de amenzi, în temeiul punctului 8 din Comunicarea privind cooperarea, și, în subsidiar, o cerere de reducere a oricărei amenzi, în temeiul punctelor 20-27 din comunicarea menționată, precum și o cerere de reducere a oricărei amenzi, în același temei, din partea Transcatab.

6 La 18 și la 19 aprilie 2002, Comisia a efectuat verificări în temeiul articolului 14 din Regulamentul nr. 17 în localurile Dimon Italia și Transcatab, precum și în localurile Trestina Azienda Tabacchi SpA și Romana Tabacchi SpA.

7 La 8 octombrie 2002, Comisia a informat Dimon Italia și Transcatab că, întrucât acestea au fost prima și, respectiv, cea de a doua întreprindere care a furnizat elemente pentru dovedirea încălcării în sensul Comunicării privind cooperarea, intenționa să le acorde, la finalul procedurii administrative, o reducere a valorii amenzii care le-ar fi aplicată în temeiul unor eventuale încălcări constatate.

8 La 25 februarie 2004, Comisia a adoptat o comunicare privind obiecțiunile pe care a adresat-o celor zece întreprinderi sau asociații, printre care procesatorii și societățile-mamă ale unora dintre aceștia. Destinatarii comunicării privind obiecțiunile au avut acces la dosarul administrativ, a cărui copie pe CD-ROM le-a fost comunicată de Comisie, și au transmis observații scrise drept răspuns la obiecțiunile formulate de aceasta din urmă. Ulterior, la 22 iunie 2004, a avut loc o audiere.

9 În urma adoptării, la 21 decembrie 2004, a unui *addendum* la comunicarea privind obiecțiunile din 25 februarie 2004, la 1 martie 2005, a avut loc cea de a doua audiere.

10 După consultarea comitetului consultativ privind înțelegerile și pozițiile dominante și având în vedere raportul final al consilierului-auditor, la 20 octombrie 2005, Comisia a adoptat Decizia C(2005) 4012 final a Comisiei privind o procedură de aplicare a articolului 81 alineatul (1) [CE] (cazul COMP/C.38.281/B.2 – Tutun brut – Italia) (denumită în continuare „decizia atacată"), al cărei rezumat a fost publicat în *Jurnalul oficial al Uniunii Europene* din 13 februarie 2006 (JO L 353, p. 45).

B — *Decizia atacată*

11 Decizia atacată privește, în primul rând, o înțelegere orizontală pusă în aplicare de procesatori pe piața italiană a tutunului brut [considerentul (1) al deciziei atacate].

12 Comisia a constatat în decizia atacată că în cadrul acestei înțelegeri, în cursul perioadei cuprinse între 1995 și începutul anului 2002, procesatorii stabiliseră condițiile de tranzacționare pentru achiziționarea tutunului brut în Italia atât în ceea ce privește achizițiile directe la producători, cât și achizițiile de la „terți presatori", în special prin stabilirea prețurilor și prin împărțirea pieței [considerentul (1) al deciziei atacate].

13 Decizia atacată privește, în al doilea rând, alte două încălcări, diferite de încălcarea pusă în aplicare de procesatori, care au avut loc între începutul anului 1999 și sfârșitul anului 2001 și au constat, în ceea ce privește APTI, în stabilirea prețurilor contractelor pe care le va negocia, în numele membrilor săi, în vederea încheierii acordurilor interprofesionale cu Unitab, iar în ceea ce o privește pe aceasta din urmă, în stabilirea prețurilor pe care le va negocia cu APTI, în numele membrilor săi, în vederea încheierii acelorași acorduri.

14 În decizia atacată, Comisia a considerat că practicile procesatorilor constituie o încălcare unică și continuă a articolului 81 alineatul (1) CE [a se vedea în special considerentele (264)-(269) ale deciziei atacate].

15 La articolul 1 alineatul (1) din decizia atacată, Comisia a stabilit răspunderea pentru înțelegere în sarcina celor patru procesatori italieni, Universal Corp., societatea-mamă a Deltafina, precum și Alliance One, ca societate rezultată din fuziunea dintre Dimon Inc. și SCC. Comisia a mai constatat la articolul 1 alineatul (2) din decizia atacată

că APTI și Unitab încălcaseră articolul 81 alineatul (1) CE prin adoptarea unor decizii cu privire la stabilirea prețurilor pe care le vor negocia, în numele membrilor lor, în vederea încheierii acordurilor interprofesionale.

16 La articolul 2 din decizia atacată, Comisia a aplicat amenzi întreprinderilor menționate la punctul 15 de mai sus, precum și APTI și Unitab (a se vedea punctul 54 de mai jos).

1. *Destinatarii deciziei atacate*

17 Punctul 2.4 din decizia atacată are ca obiect stabilirea destinatarilor deciziei atacate.

18 Cu titlu introductiv, Comisia a făcut referire la jurisprudența constantă potrivit căreia noțiunea „întreprindere", plasată în contextul dreptului concurenței, trebuie să fie înțeleasă în sensul că desemnează o unitate economică din punctul de vedere al obiectului acordului în cauză, chiar dacă, din punct de vedere juridic, această unitate economică este constituită din mai multe persoane fizice sau juridice [considerentul (325) al deciziei atacate].

19 În continuare, Comisia a arătat că se stabilise că Deltafina, Dimon Italia (redenumită Mindo ulterior), Transcatab și Romana Tabacchi, precum și APTI și Unitab, participaseră direct pe durata încălcărilor respective la încălcările constatate și că, în consecință, fiecare dintre aceste întreprinderi și asociații este destinatara deciziei atacate [considerentul (327) al deciziei atacate].

20 Comisia și-a continuat analiza cu examinarea imputabilității comportamentului ilicit al anumitor filiale (Deltafina, Dimon Italia și Transcatab) societăților-mamă respective ale acestora. În această privință, Comisia a amintit că pe perioada încălcărilor, Deltafina era o filială deținută în proporție de 100 % de Universal, Dimon Italia, o filială deținută în proporție de 100 % de Dimon Inc., iar Transcatab, o filială deținută în proporție de 100 % de SCC [considerentul (328) al deciziei atacate].

21 Comisia a arătat în mod special că, potrivit jurisprudenței, o societate-mamă poate fi considerată răspunzătoare pentru comportamentul ilicit al filialei sale atunci când aceasta nu își poate stabili în mod autonom comportamentul pe piață. În această privință, Comisia a amintit că, în cazul deținerii de către societatea-mamă a întregului capital al filialei sale, se poate presupune în mod justificat că societatea-mamă exercită o influență decisivă asupra comportamentului filialei atunci când aceasta încalcă articolul 81 alineatul (1) CE [considerentele (329) și (330) ale deciziei atacate].

22 În considerentul (331) al deciziei atacate, Comisia a concluzionat că, în ceea ce privește Deltafina, Dimon Italia și Transcatab, s-ar putea prezuma în mod justificat că „nu aveau autonomie" având în vedere că erau sau, în cazul Dimon Italia, fuseseră deținute în proporție de 100 % de societățile-mamă respective ale acestora.

23 Respingând în același timp teza susținută de societățile respective în răspunsurile acestora la comunicarea privind obiecțiunile, potrivit căreia, pentru a indica exercitarea unei influențe decisive, ar fi necesare și alte elemente, pe lângă cel al controlului în proporție de 100 %, Comisia a precizat că prezumția privind influența decisivă în cazul unei filiale controlate în proporție de 100 % poate fi răsturnată. Proba contrară ar trebui realizată de partea care intenționează să răstoarne această prezumție cu „probe solide", acestea neputând fi doar informații generale nesusținute de elemente de probă convingătoare [considerentul (334) al deciziei atacate].

24 În această privință, Comisia a analizat succesiv argumentele prezentate de societățile-mamă destinatare ale deciziei atacate.

25 Comisia a respins, mai întâi, argumentul general invocat de societățile-mamă în cauză cu privire la deplina răspundere a conducerii locale pentru activitățile filialelor lor respective. În opinia acesteia, faptul că Dimon Inc. și SCC au menținut conducerea existentă la momentul dobândirii în proporție de 100 % a filialelor lor respective nu poate exclude exercitarea de către aceste societăți-mamă a unei influențe decisive asupra filialelor lor italiene respective, întrucât adeseori se încredințează conducerii locale a unei filiale deținute în proporție de 100 % gestiunea chestiunilor curente [considerentul (338) al deciziei atacate].

26 În opinia Comisiei, niciuna dintre aceste întreprinderi nu a demonstrat, în general, un specific al grupului său care ar fi determinat, într-o măsură considerabilă, independența activităților filialei sale de influența sa [considerentul (339) al deciziei atacate].

27 În această privință, Comisia a analizat soliditatea legăturilor economice dintre Deltafina, Dimon Italia, Transcatab și societățile-mamă respective ale acestora, care ar demonstra că filialele italiene constituiau o unitate economică împreună cu restul grupului. Comisia a subliniat în această privință că grupurile vizate erau cei mai mari comercianți de foi de tutun din lume și că achiziționau și comercializau adeseori tutunul cumpărat de filialele lor italiene [considerentul (340) al deciziei atacate].

28 În ceea ce privește Dimon Inc. și SCC, Comisia a subliniat că înainte de a dobândi întregul capital al Dimon Italia și al Transcatab, aceste două întreprinderi le controlau deja pe cele din urmă, împreună cu partenerii lor italieni respectivi. În consecință, faptul că nu „schimba[seră] nimic în conducerea" filialelor în urma acestei achiziționări nu putea fi considerat o dovadă a faptului că nu exercitaseră nicio influență asupra directorilor după ce au devenit proprietari în întregime. Comisia a adăugat că, în cazul Dimon Italia, consiliul de administrație nu era compus decât din reprezentanți ai grupului Dimon și că unul dintre aceștia era afectat exclusiv la gestiunea zilnică a întreprinderii. În ceea ce privește delegarea atribuțiilor executive directorului general

al Transcatab, Comisia a declarat că nu deține nicio informație care să îi permită să constate că nu a fost numit de SCC, asemenea celorlalți membri ai consiliului de administrație [considerentele (341) și (342) ale deciziei atacate].

29 În continuare, Comisia a respins argumentul Dimon Inc. și SCC, potrivit căruia între acestea și filiale nu exista nicio cale de comunicare [considerentele (343)-(346) ale deciziei atacate].

30 În primul rând, Comisia a analizat existența unor eventuale căi de comunicare între Transcatab și SCC. Comisia a subliniat în această privință că s-a considerat că activitățile Transcatab erau cele ale Standard Commercial Tobacco Co., Inc. (SCTC), societate de participație în cadrul grupului SCC, deținută în proporție de 100 % de SCC, și că au fost analizate în cadrul activităților grupului, incluzându-se vânzările grupului SCC către producătorii de țigări. Comisia a dedus că rezultatele activităților Transcatab au fost raportate organelor superioare ale grupului și ulterior, consolidate [considerentul (344) al deciziei atacate].

31 În al doilea rând, Comisia a analizat situația Dimon Italia și a Dimon Inc. Ea a subliniat că filiala întocmea rapoarte periodice care conțineau informații confidențiale cu privire la strategia sa și la rezultatele sale, aceste rapoarte fiind adresate societăților grupului care cumpărau de la Dimon Italia. Comisia a mai arătat că și alte documente menționau o intervenție directă a conducerii Dimon International Inc. și a altor societăți ale grupului Dimon în activitățile Dimon Italia. Comisia a adăugat că Dimon Inc. era adeseori desemnată prin denumirea „Dimon International Inc.”, ceea ce înseamnă că aceasta din urmă își desfășura activitatea efectiv la nivelul cel mai ridicat al grupului în numele societății-mamă. Comisia a dedus că nu se putea pune sub semnul întrebării existența căilor de comunicare dintre Dimon Italia și Dimon Inc., deși comunicarea trecea prin Dimon International [considerentul (345) al deciziei atacate].

32 Comisia a respins argumentul potrivit căruia Dimon Inc. nu era societatea-mamă directă a Dimon Italia, pentru motivul că nu fusese prezentat niciun element cu privire la rolul Intabex Netherlands BV (denumită în continuare „Intabex") și nici cu privire la eventualele căi de comunicare între aceasta și Dimon Italia și între aceasta și Dimon Inc. În plus, Intabex părea că a acționat doar în calitate de holding financiar intermediar fără nicio legătură cu aspectele operaționale ale activităților Dimon Italia [considerentul (346) al deciziei atacate].

33 Comisia a precizat că, având în vedere că grupurile din care Transcatab și Dimon Italia făceau parte pe perioada încălcării își încetaseră existența în urma fuziunii acestora în noua entitate Alliance One, aceasta, în calitate de succesor legal al acestor două grupuri, era destinatara deciziei atacate. Aceeași situație se regăsește în cazul Dimon Italia, care fusese vândută de Intabex unor particulari care au redenumit-o Mindo [considerentele (349) și (350) ale deciziei atacate].

34 Având în vedere aceste diferite aspecte, Comisia a concluzionat în considerentul (351) al deciziei atacate că Deltafina, Universal, Mindo (fostă Dimon Italia), Transcatab, Alliance One, Romana Tabacchi, APTI și Unitab trebuie considerate răspunzătoare pentru încălcări și să fie destinatarii deciziei atacate.

2. *Stabilirea cuantumului amenzilor*

35 În considerentele (356)-(404) ale deciziei atacate, Comisia a stabilit amenzile care vor fi aplicate destinatarilor acesteia.

36 În primul rând, Comisia a examinat gravitatea încălcării. După ce a amintit că la evaluarea acesteia trebuia să țină seama de natura ei, de impactul real asupra pieței, atunci când acesta poate fi măsurat, și de mărimea pieței geografice relevante, Comisia a concluzionat în considerentul (369) al deciziei atacate că trebuie să se considere că încălcarea săvârșită de procesatori este foarte gravă.

37 În al doilea rând, în considerentele (370)-(376) ale deciziei atacate, Comisia a examinat aspectul „ponderii specifice" și al „caracterului descurajator". În această privință, Comisia a precizat că trebuia „să se țină seama de ponderea specifică a fiecărei întreprinderi și de repercusiunile probabile ale comportamentului ilicit al acesteia".

38 Mai întâi, Comisia a considerat că amenzile trebuiau stabilite în funcție de poziția pe piață a fiecărei părți în cauză [considerentul (371) al deciziei atacate].

39 În această privință, Comisia a considerat că, în ceea ce privește Deltafina, cuantumul de plecare al amenzii ar trebui să fie mai ridicat, întrucât era cel mai mare cumpărător, având în vedere că în 2001 cota sa de piață era de aproximativ 25 % [considerentul (372) al deciziei atacate].

40 Având în vedere că dețineau cote din piața relevantă mai reduse, de aproximativ 9-11 % în 2001, Comisia a considerat că Transcatab, Dimon Italia și Romana Tabacchi „trebuiau regrupate" și că, în ceea ce le privește, cuantumul de plecare, trebuia să fie mai redus [considerentul (373) al deciziei atacate].

41 Comisia a considerat totuși că un cuantum de plecare care reflectă numai poziția pe piață nu ar avea un efect suficient de descurajator asupra Deltafina, Dimon Italia (Mindo) și Transcatab, întrucât, în pofida cifrei lor de afaceri relativ limitate, fiecare făcea parte – sau, în cazul Mindo, făcuse parte – din grupuri multinaționale dotate

cu o forță economică și financiară considerabilă, care se numărau printre principalii comercianți de tutun mondiali și care operau la diferite niveluri de activitate în cadrul industriei tutunului și pe diferite piețe geografice [considerentul (374) al deciziei atacate].

42 În consecință, pentru a conferi amenzii un caracter descurajator, Comisia a considerat că trebuia să se aplice un coeficient multiplicator de 1,5 – mai precis o majorare cu 50 % – la cuantumul de plecare stabilit în ceea ce privește Deltafina și un coeficient multiplicator de 1,25 – mai precis o majorare cu 25 % – la cuantumul de plecare stabilit în ceea ce privește Dimon Italia (Mindo) și Transcatab [considerentul (375) al deciziei atacate].

43 Astfel, în considerentul (376) al deciziei atacate, Comisia a stabilit cuantumul de plecare al amenzilor după cum urmează:

— Deltafina: 37,5 milioane de euro;

— Transcatab: 12,5 milioane de euro;

— Dimon Italia (Mindo): 12,5 milioane de euro;

— Romana Tabacchi: 10 milioane de euro.

44 În al treilea rând, Comisia a examinat aspectul duratei încălcării.

45 Rezultă în special din considerentele (377)-(379) ale deciziei atacate că, în speță, Comisia a majorat cuantumurile de plecare ale amenzilor cu 10 % pentru fiecare an complet al încălcării și cu 5 % pentru fiecare perioadă suplimentară egală sau mai mare de șase luni, însă mai mică de un an. Astfel, cuantumul de plecare al amenzii a făcut obiectul unei majorări cu 60 %, care corespunde unei perioade de încălcare de șase ani și patru luni, în ceea ce privește Deltafina, Dimon Italia (Mindo) și Transcatab, și cu 25 %, care corespunde unei perioade de încălcare de doi ani și opt luni, în ceea ce privește Romana Tabacchi.

46 Cuantumurile de bază ale amenzilor aplicate destinatarilor deciziei atacate au fost stabilite, așadar, după cum urmează:

— Deltafina: 60 de milioane de euro;

— Transcatab: 20 de milioane de euro;

— Dimon Italia (Mindo): 20 de milioane de euro;

— Romana Tabacchi: 12,5 milioane de euro.

47 În al patrulea rând, Comisia a examinat în considerentele (380)-(398) ale deciziei atacate dacă este necesar să se țină seama de circumstanțele atenuante. În ceea ce privește, în special, situația Dimon Italia și a Transcatab, a respins toate argumentele acestora prin care urmăreau să beneficieze de circumstanțele atenuante.

48 În al cincilea rând, Comisia a stabilit cuantumul amenzilor rezultat din aplicarea circumstanțelor atenuante prin reducerea cuantumurilor de bază ale amenzilor aplicate Deltafina și Romana Tabacchi cu 50 % și, respectiv, cu 30 % și a analizat dacă este necesar să adapteze cuantumurile de bază pentru diferiții destinatari astfel încât să nu depășească limita de 10 % din cifra de afaceri prevăzută la articolul 23 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1/2003 al Consiliului din 16 decembrie 2002 privind punerea în aplicare a normelor de concurență prevăzute la articolele 81 [CE] și 82 [CE] (JO 2003, L 1, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 167) [considerentele (399)-(404) ale deciziei atacate].

49 În acest sens, Comisia a precizat că atunci când întreprinderile în cauză aparțin unui grup, este stabilit că aceste întreprinderi se află sub influența decisivă a societăților lor mamă și că, în consecință, întrucât acestea din urmă răspund în solidar pentru plata amenzii aplicate filialei lor, pentru a stabili plafonul sus-menționat de 10 %, trebuie să se ia în considerare cifra de afaceri mondială a grupului [considerentul (401) al deciziei atacate].

50 În acest temei, Comisia a arătat că amenda aplicată Romana Tabacchi nu avea să depășească 2,05 milioane de euro și că nu era necesară reducerea celorlalte amenzi în temeiul acestei dispoziții [considerentele (402) și (403) ale deciziei atacate].

51 Comisia și-a încheiat analiza privind plafonul amenzii prin limitarea răspunderii în solidar a Mindo la 10 % din cifra sa de afaceri a celui mai recent exercițiu financiar, respectiv 3,99 milioane de euro, având în vedere că la momentul adoptării deciziei atacate nu ținea legătura cu fostul grup Dimon, devenit Alliance One [considerentul (404) al deciziei atacate].

52 În al șaselea rând, Comisia s-a pronunțat cu privire la aplicarea Comunicării privind cooperarea [considerentele (405)-(500) ale deciziei atacate].

53 După ce a constatat că Dimon Italia și Transcatab s-au conformat condițiilor care le-au fost impuse în temeiul cererii lor de reducere a amenzii, Comisia a dedus din aprecierea elementelor de probă furnizate și din cooperarea acestora în cursul procedurii că vor beneficia de procentajul de reducere cel mai ridicat prevăzut în interiorul intervalelor care le-au fost indicate în urma cererii acestora de reducere, mai precis 50 % și, respectiv, 30 % [considerentele (492)-(499) ale deciziei atacate]. În schimb, întreprinderii Deltafina nu i s-a acordat imunitatea la amendă sau reducerea amenzii.

54 Conform articolului 23 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1/2003, Comisia a stabilit la articolul 2 din decizia atacată cuantumul amenzilor care trebuie aplicate întreprinderilor și asocierilor de întreprinderi destinatare ale deciziei atacate, după cum urmează:

— Deltafina și Universal, în solidar: 30 de milioane de euro;

— Dimon Italia (Mindo) și Alliance One: 10 milioane de euro, Alliance One fiind obligată la plata întregii sume, iar Mindo fiind obligată la plata în solidar a numai 3,99 milioane de euro;

— Transcatab și Alliance One, în solidar: 14 milioane de euro;

— Romana Tabacchi: 2,05 milioane de euro;

— APTI: 1 000 de euro;

— Unitab: 1 000 de euro.

Procedura și concluziile părților

55 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 24 ianuarie 2006, Alliance One a introdus prezenta acțiune.

56 În cererea formulată, Alliance One a solicitat conexarea prezentei cauze cu cauzele reprezentând acțiunile introduse de Mindo și de Transcatab (a se vedea punctele 57 și 58 de mai jos).

57 La 20 ianuarie 2006, Mindo a introdus o acțiune care avea ca obiect anularea în parte a deciziei atacate sau, în subsidiar, reducerea amenzii care i-a fost aplicată prin decizia atacată (cauza T-19/06).

58 La 3 februarie 2006, Transcatab a introdus de asemenea o acțiune care avea ca obiect anularea în parte a deciziei atacate sau, în subsidiar, reducerea amenzii care i-a fost aplicată prin decizia atacată (cauza T-39/06), solicitând conexarea acestei cauze și a prezentei cauze.

59 Prin înscrisul separat depus la grefa Tribunalului din 27 iulie 2006, Mindo a solicitat conexarea cauzei T-19/06 și a prezentei cauze. La 21 august 2006, Alliance One și-a prezentat observațiile cu privire la această cerere declarându-se favorabilă conexării cauzelor.

60 Prin scrisoarea depusă la grefa Tribunalului la 21 august 2006, Comisia a precizat că în opinia sa conexarea acestor cauze nu va permite îmbunătățirea semnificativă a eficacității procedurii și că va lăsa acest aspect la aprecierea Tribunalului.

61 Tribunalul nu a admis cererea de conexare a cauzelor.

62 La 24 noiembrie 2009, în cadrul măsurilor de organizare a procedurii prevăzute la articolul 64 din Regulamentul de procedură, Tribunalul a adresat Alliance One o întrebare în scris la care aceasta a răspuns în termenul acordat. La 2 februarie 2010, Comisia și-a prezentat observațiile cu privire la răspunsul dat de Alliance One.

63 Pe baza raportului judecătorului raportor, Tribunalul (Camera a treia) a decis deschiderea procedurii orale și, în cadrul măsurilor de organizare a procedurii prevăzute la articolul 64 din Regulamentul de procedură, a invitat părțile să prezinte anumite documente. Părțile au dat curs acestor cereri în termenul acordat.

64 Pledoariile părților și răspunsurile acestora la întrebările adresate de Tribunal au fost ascultate în ședința din 28 septembrie 2010.

65 Alliance One solicită Tribunalului:

— anularea articolului 1 alineatul (1) din decizia atacată, în măsura în care privește SCC, Dimon Inc. și Alliance One;

— în consecință, reducerea cuantumului amenzii aplicate Transcatab și Dimon Italia (Mindo), astfel încât amenzile să nu depășească 10 % din cifra lor de afaceri pentru ultimul exercițiu financiar;

— în subsidiar, reducerea amenzii aplicate Transcatab și Dimon Italia (Mindo), având în vedere că nu este aplicabil coeficientul multiplicator;

— obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

66 Comisia solicită Tribunalului:

— respingerea acțiunii;

— obligarea Alliance One la plata cheltuielilor de judecată.

În drept

67 În susținerea acțiunii formulate, Alliance One invocă, în esență, trei motive, care se împart în mai multe aspecte. Primul motiv, invocat în principal, este întemeiat pe încălcarea normelor care guvernează imputabilitatea către societatea-mamă a încălcărilor săvârșite de filială și pe încălcarea dreptului la apărare. Cel de al doilea motiv este întemeiat pe încălcarea articolului 23 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1/2003, întrucât cuantumul amenzii aplicate depășește 10 % din cifra de afaceri realizată în 2005 de Transcatab și, respectiv, de Dimon Italia, precum și a principiului proporționalității, la stabilirea cuantumului final al amenzii. Alliance One invocă de asemenea, în subsidiar, un al treilea motiv întemeiat pe o eroare de drept și de fapt, precum și pe o încălcare a principiului proporționalității și pe nemotivare, la stabilirea coeficientului multiplicator.

A — Cu privire la primul motiv, întemeiat pe încălcarea normelor care guvernează imputabilitatea către societatea-mamă a încălcărilor săvârșite de filială și pe încălcarea dreptului la apărare

68 Acest motiv poate fi împărțit în patru aspecte. În cadrul primului aspect, Alliance One arată că Comisia a încălcat normele care guvernează imputabilitatea către societatea-mamă a practicilor filialei sale. În cadrul celui de al doilea aspect, Alliance One susține că SCC și Dimon Inc. au furnizat Comisiei probe care arată că nu au exercitat o influență decisivă asupra filialelor lor, de care, în esență, Comisia nu a ținut seama. În cadrul celui de al treilea aspect, Alliance One reproșează Comisiei încălcarea dreptului la apărare al SCC și al Dimon Inc. prin utilizarea unor documente nemenționate în comunicarea privind obiecțiunile și a unor documente inaccesibile. În cadrul celui de al patrulea aspect, Alliance One arată că Comisia a încălcat normele în materie de sarcina probei.

1. *Cu privire la primul aspect, întemeiat pe încălcarea normelor care guvernează imputabilitatea către societatea-mamă a încălcărilor săvârșite de filială*

a) Argumentele părților

69 Alliance One pretinde că Comisia a săvârșit o eroare atunci când a considerat că SCC și Dimon Inc. exercitau pe perioada încălcării o influență decisivă asupra Transcatab și, respectiv, asupra Dimon Italia și când a considerat, având în vedere aceasta, că este răspunzătoare în solidar pentru comportamentul ilicit al acestora din urmă.

70 În opinia Alliance One, decizia atacată este întemeiată pe o interpretare eronată a jurisprudenței relevante atunci când se constată că se poate prezuma că o societate-mamă care deține totalitatea părților unei filiale exercită o influență decisivă asupra comportamentului comercial al acesteia. În susținerea tezei sale, Alliance One invocă mai multe hotărâri ale Curții, concluziile avocaților generali în anumite cauze în care s-au pronunțat aceste hotărâri și anumite hotărâri ale Tribunalului. În special din Hotărârea Curții din 16 noiembrie 2000, Stora Kopparbergs Bergslags/Comisia (C-286/98 P, Rec., p. I-9925), care ar fi fost confirmată de alte hotărâri, ar rezulta că întotdeauna este necesar să se aducă elemente de probă suplimentare pe lângă simpla deținere de către societatea-mamă a totalității părților unei filiale, în perioada când aceasta a săvârșit o încălcare a articolului 81 alineatul (1) CE, pentru a se prezuma că societatea-mamă exercita o influență decisivă asupra comportamentului filialei sale și pentru a o considera astfel răspunzătoare în solidar pentru încălcarea săvârșită de filială.

71 În plus, în practica sa decizională, Comisia ar fi declarat în repetate rânduri că simplul fapt că o întreprindere deține totalitatea părților unei filiale direct implicate în încălcarea dreptului concurenței nu este suficient în sine pentru a stabili răspunderea ei și că, în consecință, sunt necesare elemente suplimentare pentru a stabili în mod cert răspunderea unui grup pentru comportamentul uneia dintre filialele sale, atunci când societatea-mamă nu a participat în mod direct la înțelegere.

72 Alliance One face referire, printre altele, la cazurile în care Comisia nu ar fi reținut societatea-mamă răspunzătoare pentru comportamentul filialei sale, criticând în mod special abordarea urmată de Comisie în cazul în care s-a adoptat Decizia din 20 octombrie 2004 în cazul Tutun brut – Spania (COMP/38.238/B.2), ar fi reținut societatea-mamă răspunzătoare în considerarea participării directe a acesteia la înțelegere sau s-ar fi întemeiat pe alte elemente pentru a stabili răspunderea societății-mamă.

73 Din analiza practicii decizionale a Comisiei ar rezulta în special că aceasta mai presupune și „alte elemente decât" simpla deținere de către o societate a tuturor părților filialei sale, cum ar fi:

— implicarea directă a societății-mamă în încălcări;

— răspunderea societății-mamă în punerea în aplicare a încălcării;

— participarea societății-mamă la reuniuni în cursul cărora au fost menționate practici anticoncurențiale;

— faptul că societatea-mamă nu a afirmat sau nu a arătat autonomia societății-mamă;

— faptul că societatea-mamă s-a prezentat drept singurul interlocutor pe parcursul procedurii;

— elemente care arată că societatea-mamă era „la curent" cu acordurile sau faptul că nu a contestat în mod expres că era la curent cu comportamentul ilicit.

74 În sfârșit, din examinarea jurisprudenței și a practicii decizionale a Comisiei ar rezulta că:

— revine Comisiei să facă dovada că societatea-mamă a exercitat o influență decisivă asupra filialei sale;

— sarcina probei nu este răsturnată, ci doar mai ușor de realizat, atunci când filiala este controlată în proporție de 100 %, în măsura în care, pentru susținerea acestei concluzii, au fost strânse și alte elemente sau indicii;

— răspunderea societății-mamă se poate prezuma, iar sarcina probei privind neimplicarea acesteia se transferă asupra sa, numai în cazurile în care societatea-mamă deține 100 % din filială și există și alte indicii ale implicării acesteia;

— această prezumție poate fi totuși răsturnată dacă Alliance One este în măsură să furnizeze elemente suficiente pentru a dovedi că, deși ar fi putut exercita o influență decisivă, în acest caz nu a făcut-o.

75 Alliance One contestă astfel interpretarea dată jurisprudenței de Comisie în decizia atacată și subliniază că aceasta din urmă, pe parcursul procedurii, doar a arătat că SCC și Dimon Inc. dețineau totalitatea părților filialelor lor italiene, considerând că este suficient pentru a transfera sarcina probei asupra părților.

76 Prin transferarea sarcinii probei, în mod neîntemeiat, asupra SCC și asupra Dimon Inc., Comisia ar fi transformat, așadar, o prezumție „*iuris tantum*" într-o prezumție „*iuris et de iure*", respectiv o prezumție care nu poate fi răsturnată prin proba contrară.

77 Astfel, sarcina probei privind exercitarea unei influențe decisive de către o societate-mamă asupra filialei nu ar fi răsturnată atunci când filiala este deținută în proporție de 100 %. În prezenta cauză, această sarcină ar fi putut fi transferată asupra Alliance One numai în cazul în care Comisia ar fi furnizat indicii convingătoare, care să demonstreze că, pe perioada încălcării, Transcatab și Dimon Italia se aflau sub influența decisivă a societăților lor mamă respective.

78 În opinia reclamantei, Comisia ar fi săvârșit, așadar, o eroare de drept atunci când a prezumat răspunderea Dimon Inc. și a SCC pentru comportamentul filialelor lor respective.

79 Comisia solicită respingerea prezentului aspect al primului motiv.

b) Aprecierea Tribunalului

80 Trebuie amintit că dreptul concurenței vizează activitățile întreprinderilor (Hotărârea din 7 ianuarie 2004, Aalborg Portland și alții/Comisia, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P și C-219/00 P, Rec., p. I-123, punctul 59) și că noțiunea de întreprindere cuprinde orice entitate care exercită o activitate economică, independent de statutul juridic al acestei entități și de modul său de finanțare (Hotărârea Curții din 28 iunie 2005, Dansk Rørindustri și alții/Comisia, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P-C-208/02 P și C-213/02 P, Rec., p. I-5425, punctul 112, și Hotărârea Curții din 10 septembrie 2009, Akzo Nobel și alții/Comisia, C-97/08 P, Rep., p. I-8237, punctul 54).

81 Din jurisprudență rezultă că noțiunea de întreprindere, plasată în acest context, trebuie să fie înțeleasă în sensul că desemnează o unitate economică, chiar dacă din punct de vedere juridic această unitate economică este constituită din mai multe persoane fizice sau juridice (Hotărârea Curții din 14 decembrie 2006, Confederación Española de Empresarios de Estaciones de Servicio, C-217/05, Rec., p. I-11987, punctul 40, Hotărârea Curții Akzo Nobel și alții/Comisia, punctul 80 de mai sus, punctul 55, și Hotărârea Tribunalului din 15 septembrie 2005, DaimlerChrysler/Comisia, T-325/01, Rec., p. II-3319, punctul 85).

82 În cazul în care o astfel de entitate economică încalcă normele privind concurența, răspunderea pentru această încălcare revine entității respective, potrivit principiului răspunderii personale (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 8 iulie 1999, Comisia/Anic Partecipazioni, C-49/92 P, Rec., p. I-4125, punctul 145, Hotărârea Curții din 11 decembrie 2007, ETI și alții, C-280/06, Rep., p. I-10893, punctul 39, și Hotărârea Curții Akzo Nobel și alții/Comisia, punctul 80 de mai sus, punctul 56).

83 Încălcarea dreptului comunitar al concurenței trebuie să fie imputată fără echivoc unei persoane juridice căreia i se vor putea aplica amenzi. În vederea aplicării și a executării deciziilor Comisiei în materie de drept al concurenței, este necesară identificarea în calitate de destinatar a unei entități care are personalitate juridică (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului din 20 aprilie 1999, Limburgse Vinyl Maatschappij și alții/Comisia, T-305/94-T-307/94, T-313/94-T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 și T-335/94, Rec., p. II-931, punctul 978).

84 Dintr-o jurisprudență constantă rezultă că un comportament al unei filiale poate fi imputat societății-mamă în special atunci când, deși are personalitate juridică distinctă, această filială nu își decide în mod autonom comportamentul pe piață, ci aplică în esență instrucțiunile care îi sunt date de societatea-mamă, având în vedere, mai ales, legăturile organizatorice, economice și juridice care unesc cele două entități juridice (a se vedea Hotărârea Akzo Nobel și alții/Comisia, punctul 80 de mai sus, punctul 58 și jurisprudența citată).

85 Astfel, într-un asemenea caz, întrucât societatea-mamă și filiala sa fac parte din aceeași unitate economică și, prin urmare, formează o singură întreprindere, în sensul articolului 81 CE, Comisia poate să adreseze o decizie care să impună amenzi societății-mamă fără să fie necesară stabilirea implicării personale a acesteia din urmă în cadrul încălcării (a se vedea în acest sens Hotărârea Akzo Nobel și alții/Comisia, punctul 80 de mai sus, punctul 59).

86 De asemenea, din jurisprudență rezultă că, în cazul particular în care o societate-mamă deține 100 % din capitalul filialei sale care a săvârșit o încălcare a normelor comunitare ale concurenței, pe de o parte, această societate-mamă poate exercita o influență decisivă asupra comportamentului acestei filiale și, pe de altă parte, există o prezumție relativă potrivit căreia societatea-mamă respectivă exercită în mod efectiv o influență decisivă (a se vedea Hotărârea Akzo Nobel și alții/Comisia, punctul 80 de mai sus, punctul 60 și jurisprudența citată).

87 În aceste condiții, este suficient să dovedească de către Comisie că întregul capital al unei filiale este deținut de societatea sa mamă pentru a prezuma că aceasta din urmă exercită o influență decisivă asupra politicii comerciale a acestei filiale. Prin urmare, Comisia va fi în măsură să considere societatea-mamă răspunzătoare în solidar pentru plata amenzii aplicate filialei sale, cu excepția cazului în care această societate-mamă, căreia îi revine obligația de a răsturna această prezumție, nu prezintă elemente de probă suficiente de natură să demonstreze că filiala sa se comportă în mod autonom pe piață (a se vedea în acest sens Hotărârea Stora Kopparbergs Bergslags/Comisia, punctul 70 de mai sus, punctul 29, și Hotărârea Akzo Nobel și alții/Comisia, punctul 80 de mai sus, punctul 61).

88 Deși este adevărat că, la punctele 28 și 29 din Hotărârea Stora Kopparbergs Bergslags/Comisia, punctul 70 de mai sus, în afara deținerii a 100 % din capitalul filialei, Curtea a evocat alte împrejurări, precum necontestarea influenței exercitate de societatea-mamă asupra politicii comerciale a filialei sale și reprezentarea comună a celor două societăți în cursul procedurii administrative, nu este mai puțin adevărat că astfel de împrejurări nu au fost evidențiate de Curte decât în scopul de a expune ansamblul elementelor pe care Tribunalul își întemeiase raționamentul, iar nu pentru a condiționa punerea în aplicare a prezumției menționate la punctul 86 de mai sus de prezentarea unor indicii suplimentare referitoare la exercitarea în mod efectiv a unei influențe a societății-mamă (a se vedea Hotărârea Akzo Nobel și alții/Comisia, punctul 80 de mai sus, punctul 62 și jurisprudența citată, și Hotărârea Tribunalului din 8 octombrie 2008, Schunk și Schunk Kohlenstoff-Technik/Comisia, T-69/04, Rep., p. II-2567, punctul 57).

89 Din decizia atacată rezultă că, pentru a stabili în sarcina unei societăți-mamă răspunderea pentru o încălcare săvârșită de filiala sa, Comisia a pornit de la premisa potrivit căreia o astfel de imputare este posibilă atunci când societatea-mamă și filiala sa fac parte din aceeași unitate economică și, în consecință, constituie o singură întreprindere în sensul articolului 81 CE [a se vedea considerentul (325) al deciziei atacate].

90 Elementul central pe care s-a întemeiat Comisia pentru a stabili că societății-mamă i se putea imputa comportamentul ilicit al filialei acesteia este lipsa autonomiei filialei în comportamentul său pe piață. Astfel, această lipsă a autonomiei este corolarul exercitării unei „influențe decisive" de societatea-mamă asupra comportamentului filialei sale, exercitarea efectivă a unei astfel de influențe putându-se prezuma, conform jurisprudenței, în cazul în care o societate-mamă deține întregul capital al filialei sale [a se vedea considerentele (329) și (330) ale deciziei atacate].

91 În cuprinsul considerentului (331) al deciziei atacate, Comisia a considerat astfel că, în prezenta cauză, Deltafina, Dimon Italia și Transcatab „nu aveau autonomie" având în vedere că erau controlate în proporție de 100 % de societățile lor mamă respective.

92 Contrar susținerilor Alliance One, și anume că, în prezenta cauză, Comisia ar fi transformat o prezumție „*iuris tantum*" într-o prezumție „*iuris et de iure*", acest raționament nu se îndepărtează de logica unei prezumții relative. Astfel, precum în cazul altor prezumții relative admise în dreptul concurenței, dacă un fapt poate fi prezumat de Comisie, se consideră că este dovedit, în măsura în care întreprinderea vizată nu combate prezumția prin prezentarea de probe concludente în sens contrar (a se vedea Hotărârea Curții Comisia/Anic Partecipazioni, punctul 82 de mai sus, punctele 121 și 126, și Hotărârea Curții din 8 iulie 1999, Hüls/Comisia, C-199/92 P, Rec., p. I-4287, punctele 162 și 167). Pe de altă parte, având în vedere caracterul său relativ, această prezumție, care poate fi răsturnată în fiecare caz, nu conduce la o

atribuire automată a răspunderii în sarcina societății-mamă care deține întregul capital social al filialei sale, care ar fi contrară principiului răspunderii personale pe care este întemeiat dreptul concurenței.

93 Prin urmare, Comisia nu a încălcat normele care guvernează imputabilitatea către societatea-mamă a comportamentului filialei sale atunci când a considerat, în esență, că SCC și Dimon Inc., al căror succesor legal este Alliance One ca societate rezultată din fuziunea acestora, sunt răspunzătoare pentru încălcarea săvârșită de filialele acestora, Transcatab și Dimon Italia.

94 Se impune să se constate că o astfel de concluzie nu poate fi repusă în discuție prin argumentele invocate de Alliance One drept răspuns la întrebarea în scris adresată de Tribunal cu privire la consecințele care trebuie deduse din Hotărârea Akzo Nobel și alții/Comisia, punctul 80 de mai sus. În opinia acesteia, în primul rând, în această hotărâre, Curtea a interpretat în mod eronat jurisprudența anterioară, în special Hotărârea Stora Kopparbergs Bergslags/Comisia, punctul 70 de mai sus, și, în orice caz, jurisprudența nu este univocă în această privință. În al doilea rând, cadrul de fapt al cauzei în care s-a pronunțat Hotărârea Akzo Nobel și alții/Comisia, punctul 80 de mai sus, s-ar deosebi de cadrul de fapt din prezenta cauză, având în vedere că în înțelegere au fost implicate mai multe filiale și, în consecință, ar fi fost mai dificil să se demonstreze că societatea-mamă nu avea cunoștință de activitățile anticoncurențiale. Or, în ceea ce privește primul argument, este suficient să se constate că din Hotărârea Akzo Nobel și alții/Comisia, punctul 80 de mai sus (a se vedea de asemenea, în acest sens, Concluziile avocatului general Kokott prezentate în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Akzo Nobel și alții/Comisia, punctul 80 de mai sus, Rec., p. I-8241, punctele 60 și 61), rezultă că nu numai că Curtea a ținut seama de jurisprudența pe care Alliance One își întemeiază o mare parte din argumentarea sa și în special de Hotărârea Stora Kopparbergs Bergslags/Comisia, punctul 70 de mai sus, ci a dat și o interpretare univocă a jurisprudenței anterioare (Hotărârea Akzo Nobel și alții/Comisia, punctul 80 de mai sus, punctele 58-62). În ceea ce privește cel de al doilea argument, trebuie să se constate că pretinsa diferență între cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Akzo Nobel și alții/Comisia, punctul 80 de mai sus, și prezenta cauză este irelevantă, având în vedere că criteriul imputabilității răspunderii în prima cauză nu a fost cel al cunoașterii

directe sau indirecte de către societatea-mamă a activităților puse în aplicare de filiala sau de filialele acesteia. În orice caz, astfel cum subliniază Comisia în mod întemeiat, în această hotărâre, nu s-a ținut seama de acest element.

95 Având în vedere toate considerațiile de mai sus, primul aspect al prezentului motiv trebuie respins ca fiind nefondat.

2. *Cu privire la al doilea aspect, întemeiat pe neluarea în considerare a elementelor de probă furnizate de SCC și de Dimon Inc. pentru răsturnarea prezumției*

a) Argumentele părților

96 Alliance One susține că SCC și Dimon Inc., deși nu aveau această obligație, au adus elemente de probă variate și complete care demonstrează că nici nu au participat, nici nu au influențat comportamentul filialelor lor și au dovedit în mod clar că niciuna dintre situațiile consacrate de jurisprudență nu se regăsea în cauză. Prin urmare, aceste elemente ar dovedi că SCC și Dimon Inc. nu au exercitat o influență decisivă asupra filialelor lor italiene și nu ar fi fost în măsură să o facă.

97 Alliance One critică, în plus, Comisia, întrucât a interpretat greșit elementele de probă furnizate de SCC și de Dimon Inc. Astfel, ea critică nu numai diferitele pasaje ale deciziei atacate în care Comisia examinează și respinge aceste elemente, ci și utilizarea de către Comisie a documentelor doveditoare.

98 În opinia acesteia, răspunsurile date de SCC și de Dimon Inc. la comunicarea privind obiecțiunile evidențiau în mod clar că cele două grupuri aveau o structură foarte descentralizată, mai ales având în vedere particularitățile care caracterizează piața italiană a tutunului brut. Astfel, exercitarea unei influențe decisive de către societatea-mamă ar fi incompatibilă cu necesitățile pieței. De altfel, faptul că aceste două grupuri au filiale prezente pe piața națională a tutunului din mai multe țări, fiecare cu particularitățile sale, ar face imposibilă exercitarea de către ele a unei influențe comerciale asupra filialelor, indiferent de forma acesteia.

99 Transcatab și Dimon Italia, la rândul lor, ar fi explicat că întotdeauna au fost societăți autonome pe piața relevantă și că și-au stabilit propriile politici comerciale în acest domeniu. În ceea ce privește vânzările de tutun procesat, Alliance One amintește că filialele își desfășurau activitatea ca societăți independente față de clienți. În această privință, ea subliniază că vânzările de tutun procesat în cadrul grupului, între septembrie 1995 și iunie 2001, nu au reprezentat decât o parte minimă din vânzările totale ale Dimon Italia (între 20 % și 30 %), cea mai mare parte din tutunul său fiind vândută direct altor clienți.

100 În replică, Alliance One subliniază în plus că niciun precedent jurisprudențial nu ar impune părților dintr-o procedură, contrar susținerilor Comisiei, să demonstreze o particularitate a grupului acestora drept justificare a autonomiei unei filiale. De altfel, SCC și Dimon Inc. ar fi demonstrat în mod clar că în cazul lor nu era prezent niciunul dintre elementele impuse de jurisprudență.

101 În ceea ce privește, în special, elementele de probă furnizate de SCC pentru a demonstra lipsa oricărei influențe decisive asupra filialei sale italiene Transcatab, Alliance One amintește că:

— consiliul de administrație al Transcatab era compus în principal din contabili italieni și niciunul dintre aceștia nu avusese anterior sau ulterior vreo legătură directă sau indirectă cu SCC; pe de altă parte, rolul SCC în alegerea membrilor săi

s-ar fi limitat la numirea oficială a persoanelor desemnate de directorul general al Transcatab, care ar fi fost și el complet independent de SCC;

— conform articolului 19 din statutul Transcatab, consiliul de administrație al acesteia beneficia de cele mai largi atribuții pentru a gestiona societatea;

— începând cu 4 august 1994, mai precis înainte de preluarea totală a controlului Transcatab de SCC, comportamentul Transcatab a fost stabilit exclusiv de directorul general al acesteia, căruia, astfel cum ar reieși din procesul-verbal al reuniunii consiliului de administrație al Transcatab din aceeași zi, acesta din urmă i-ar fi încredințat toate atribuțiile enumerate la articolul 19 din statut în materie de gestionare a activităților ordinare și extraordinare ale societății; această situație nu ar fi fost modificată niciodată de SCC, iar directorul general ar fi fost tot același;

— politica comercială a Transcatab ar fi fost decisă, așadar, exclusiv de directorul general al acesteia, astfel cum confirmă și procesele-verbale ale reuniunilor consiliului de administrație în cursul cărora, în general, se limita să îi informeze pe ceilalți membri ai consiliului cu privire la situația comercială a societății, iar aceștia din urmă aprobau în mod formal și *a posteriori* acțiunile directorului.

102 Aceste elemente ar fi suficiente pentru a răsturna prezumția Comisiei.

103 Alliance One contestă în continuare argumentarea Comisiei potrivit căreia SCC nu ar fi fost în măsură să demonstreze că directorul general al Transcatab nu provenea din rândurile sale; în orice caz, ceilalți membri ai consiliului de administrație al Transcatab ar fi avut atribuții executive, iar SCC nu ar fi dovedit că acești membri erau aleși de directorul general, iar nu numiți de ea însăși.

104 În ceea ce privește, în primul rând, independența directorului general, Alliance One repetă că a demonstrat inexistența vreunei legături între acesta, care fusese numit cu mult înainte de achiziționarea filialei de către SCC, și aceasta din urmă. În orice caz, i-ar fi revenit Comisiei sarcina de a demonstra că SCC numise conducerea Transcatab înainte să dobândească controlul total al acesteia.

105 În ceea ce privește, în al doilea rând, atribuțiile executive ale celorlalți membri ai consiliului de administrație, în primul rând, Alliance One amintește că delegarea directorului general a atribuțiilor ordinare și extraordinare de gestiune a societății nu a fost contestată de Comisie. În al doilea rând, ea respinge pretinsele elemente de probă detaliate care arată că alți membri ai consiliului de administrație, de exemplu, domnul S. M., ocupau posturi executive, și nu le consideră semnificative, întrucât, pe de o parte, nu arată că exista o putere partajată de a conduce activitățile Transcatab, iar pe de altă parte, nu dezvăluie nicio intervenție a membrilor consiliului de administrație în definirea politicii de achiziții a acesteia din urmă. În orice caz, aceste documente nu pot fi invocate în mod util de Comisie având în vedere că sunt anterioare începutului înțelegerii în litigiu.

106 De altfel, dintr-un exemplu de proces-verbal al reuniunilor consiliului de administrație depus la dosar de Alliance One ar rezulta că directorul general îi informa pe ceilalți membri ai consiliului cu privire la situația comercială a societății, iar aceștia aprobau în mod automat și *a posteriori* toate acțiunile lui. În schimb, nu ar exista nicio probă a vreunei intervenții a celorlalți membri ai consiliului de administrație în politica comercială a societății.

107 În al treilea rând, Alliance One susține că aspectul dacă membrii consiliului de administrație al Transcatab erau numiți de SCC este irelevant, întrucât, deși alți membri ai consiliului de administrație fuseseră desemnați de SCC, aceștia nu ar fi avut nicio putere pentru a conduce activitățile Transcatab.

108 În plus, din anumite documente depuse la dosar ar rezulta că acționarii se limitau să aprobe rapoartele anuale. De altfel, nu ar exista nicio probă în sensul că directorul general discuta cu ceilalți membri ai consiliului de administrație și cu atât mai puțin cu societatea-mamă despre politica de achiziții a Transcatab. Existența anumitor contracte necesare, dar complet străine de gestionarea activităților locale, nu poate constitui un criteriu de probă privind influența exercitată de societatea-mamă asupra filialei.

109 În schimb, în ceea ce privește elementele de probă furnizate de Dimon Inc. pentru a demonstra lipsa oricărei influențe decisive asupra filialei sale Dimon Italia, Alliance One amintește că:

— consiliul de administrație al Dimon Italia era compus din experți ai pieței italiene a tutunului brut, iar Dimon Inc. nu a numit pe niciunul dintre membrii acestui consiliu după ce a dobândit controlul Dimon Italia, cu excepția celor două persoane care îndeplineau sarcini legate de aspecte financiare și a domnului V. R. (numit în 1998), care deținea o funcție executivă la Reditab Srl, societate pe care familia acestuia o deținea în proporție de 50 %, restul de 50 % fiind deținut de Dibrell Brothers Inc., care fusese dobândită la sfârșitul anului 1995 de Dimon Inc.; prin urmare, aceasta din urmă ar fi delegat controlul Dimon Italia unor persoane care au cunoștințe excelente privind piața locală;

— directorii responsabili de vânzări, respectiv domnii V. și F. R. (membri ai familiei R.) și domnul B. (fost director al Dibrell Italia), beneficiau, chiar după preluarea controlului de Dimon Inc., de autonomie totală în definirea strategiei de achiziții a Dimon Italia;

— nu exista nicio suprapunere între, pe de o parte, directorii și echipa de achiziții ai Dimon Italia și, pe de altă parte, directorii Dimon Inc. sau ai oricărei alte societăți a grupului Dimon, și niciunul dintre membrii consiliului de administrație nu a fost vreodată membru al consiliului de administrație al uneia dintre societățile grupului, și nici nu a ocupat posturi de conducere sau de răspundere în cadrul acestor societăți.

110 În replică, Alliance One respinge ca fiind nefondat argumentul Comisiei potrivit căruia nu ar contesta că Dimon Inc. a desemnat membrii consiliului de administrație al Dimon Italia după ce a dobândit controlul exclusiv al acesteia.

111 În această privință, în primul rând, Alliance One reproșează Comisiei că nu a subliniat că atunci când Dimon Inc. a dobândit Dimon Italia (la acel moment, Reditab), cei trei membri ai consiliului de administrație al Reditab au fost menținuți în funcții și până la 1 ianuarie 1996 nu a fost desemnat niciun nou membru al consiliului de administrație. Întrucât la această dată numărul membrilor consiliului de administrație a fost majorat de la trei la cinci, Dimon Inc. l-ar fi numit pe domnul V. R., fost director al Reditab și membru al familiei fondatoare a societății, și pe domnul N., expert în achiziții, care nu fusese niciodată în contact cu grupul Dimon anterior.

112 În urma dobândirii în întregime a Dimon Italia, Dimon Inc. nu ar fi desemnat decât doi experți financiari, pe domnul W. M., înlocuit de domnul C., care nu interveneau în politica de achiziții a filialei și care nu făceau parte din niciun consiliu de administrație al altor societăți din grupul Dimon, și, în 1998, pe domnul F. R., care avea legături cu societatea înainte de a fi cumpărată de Dimon Inc.

113 Or, contrar afirmațiilor Comisiei, domnul W. M. era angajat al Dimon International Services Ltd, o societate-soră a Dimon Italia, și nu avea nicio legătură cu Dimon International, și nici nu a exercitat atribuții de conducere în cadrul Dimon Italia. În consecință, desemnarea domnului W. M. nu poate dovedi că Dimon Inc. „a exercitat" un control asupra politicii comerciale a Dimon Italia.

114 În al doilea rând, Alliance One contestă teza Comisiei potrivit căreia ar fi suficient să se demonstreze că societatea-mamă a numit numai unul dintre membrii consiliului de administrație pentru a dovedi că aceasta a exercitat o influență reală asupra comportamentului filialei sale. Potrivit jurisprudenței, singurele elemente relevante ar fi să se determine dacă persoana desemnată avea puterea de a conduce activitățile filialei și dacă era, în același timp, și membru al consiliului de administrație al altor societăți ale grupului, situație care nu se regăsește în cazul persoanelor desemnate de Dimon Inc.

115 În al treilea rând, Alliance One amintește rolul avut de familia R. Astfel, contrar susținerilor Comisiei, domnul V. R., în calitate de membru al acestei familii care deținea anterior Reditab, gestiona activitățile acestei societăți în momentul dobândirii ei de Dimon Inc. și a continuat să o facă ulterior, mai întâi, în calitate de director de achiziții, apoi ca membru al consiliului de administrație.

116 În al patrulea rând, Alliance One amintește că domnul B. era membru al consiliului de administrație înainte de dobândirea societății de Dimon Inc. și că nu există nicio probă cu privire la existența altor legături între acesta și Dimon Inc. Faptul că domnul B., astfel cum pretinde Comisia, ar fi fost implicat în înțelegere nu ar dezvălui nimic cu privire la eventuale legături cu societatea-mamă și nu ar dovedi că societatea-mamă era implicată sau avea cunoștință de aceste practici anticoncurențiale.

117 În al cincilea rând, ea reproșează Comisiei că nu a ținut seama de inexistența unei suprapuneri între conducerea Dimon Italia și echipa sa de achiziții și conducerea Dimon Inc. sau a oricărei alte societăți a grupului Dimon.

118 În sfârșit, în ceea ce privește documentele menționate în decizia atacată, legate de pretinsa existență a unor căi de comunicare între Dimon Italia și restul grupului Dimon, Alliance One arată, mai întâi, că aceste documente ar fi insuficiente pentru a stabili în sarcina Dimon Inc. răspunderea pentru comportamentul filialei ei, întrucât nu s-ar referi la politica comercială a Dimon Italia.

119 În concret, Alliance One susține că documentele legate de reuniunea APTI sunt de natură foarte generală și nu reflectă politica comercială a Dimon Italia. Mesajul electronic al domnului C. trimis domnului S. la 12 februarie 2002 ar arăta doar că Dimon Italia a acționat în calitate de entitate autonomă pe piața națională a tutunului brut. În ceea ce privește mesajul electronic al domnului B. către domnul S. din 10 mai 2001, Alliance One contestă interpretarea dată acestuia de Comisie în memoriul în apărare, și anume că ar dovedi că Dimon Inc. era la curent cu înțelegerea, întrucât ar fi o obiecțiune nouă și, prin urmare, inadmisibilă. În plus, acest document nu ar explica și nu ar dovedi nicidecum afirmația Comisiei potrivit căreia domnul S. era la curent cu înțelegerea. De altfel, această afirmație ar fi întru totul nefondată, având în vedere că din acest document ar rezulta că se referă la vânzările de tutun procesat, iar nu la achizițiile de tutun brut și că principalul obiectiv al reuniunii propus în acest document era de a discuta despre un client producător de tutun. În ceea ce privește documentele prin care se urmărește susținerea afirmației Comisiei potrivit căreia Dimon Italia redacta rapoarte periodice cu privire la recolte pentru celelalte societăți ale grupului Dimon, Alliance One contestă concluzia reținută de Comisie pe baza acestora, din moment ce ea nu s-ar întemeia decât pe o prezumție nefondată. În plus, aceste documente nu pot susține concluzia că Dimon Italia era sub influența Dimon Inc. în definirea politicii sale de achiziții, având în vedere că vizează o piață diferită, cea a vânzărilor de tutun procesat, și că furnizează numai informații privind vânzările și situația economică generală din Italia, fără nicio referire la furnizori, la prețuri sau la acordurile cu concurenții. În mod special, în aceste documente nu s-ar menționa niciodată politica Dimon Italia în materia achizițiilor de tutun brut. Alliance One subliniază că, în timp ce, în decizia atacată, Comisia menționează documentele 2892-2893 drept o probă suplimentară a comunicării dintre societatea-mamă și filiala acesteia, în memoriul în apărare, Comisia menționează de asemenea și pentru prima dată documentele 2894-2902. Întrucât aceste documente au fost produse în contextul eventualei fuziuni dintre Dimon Italia și Transcatab, nu pot dovedi că Dimon Inc. intervenea în „gestiunea" Dimon Italia și că politica comercială a acesteia era definită la nivelul grupului. În ceea ce privește mesajul electronic care conține o evaluare a activităților Dimon Italia de către Dimon Inc. și raportul redactat de

domnul N. anexat la acesta, în realitate, nu ar fi decât „testamentul" unui președinte la finalul mandatului care descrie situația generală a Dimon Italia. În sfârșit, în ceea ce privește mesajul electronic al domnului B. către domnul S., care are ca obiect reuniunea anuală a consiliului de administrație, Alliance One susține că prezintă o imagine globală a situației societății, astfel cum a fost constatată în cursul unei reuniuni anuale a consiliului de administrație, și că nu dovedește nicidecum că Dimon Inc. primea în mod obișnuit „informații detaliate" din partea Dimon Italia.

120 În sfârșit, Alliance One contestă concluzia reținută de Comisie din cele două documente noi anexate la memoriul în apărare al acesteia, și anume că domnul S. era „un înalt responsabil situat la vârful societăților Dimon" și că Alliance One a încercat să minimalizeze rolul său. În opinia ei, aceste documente doar ar confirma că domnul S. era responsabil de coordonarea vânzărilor de tutun procesat în Europa.

121 În definitiv, din aceste documente ar rezulta că Dimon Italia era autonomă față de definiția politicii sale comerciale, iar singurele informații pe care le-a schimbat cu grupul aveau caracter comercial sau vizau, cel mult, chestiuni specifice independente de politica sa comercială.

122 În concluzie, Alliance One consideră că a dovedit că documentele pe care s-a întemeiat Comisia pentru a reține răspunderea SCC și a Dimon Inc. nu ar demonstra că cele două societăți erau în măsură să influențeze sau au influențat comportamentul Transcatab și, respectiv, al Dimon Italia. Aceste documente nu ar susține nici concluzia potrivit căreia între societățile menționate ar exista căi de comunicare.

123 În opinia acesteia, documentele la care se referă Comisia sunt documente generale care nu dovedesc că societățile-mamă aveau cunoștință de existența înțelegerii în cauză. În fapt, Comisia nu ar fi găsit niciun document care să sublinieze că SCC sau Dimon Inc. ar fi dat instrucțiuni filialelor italiene sau ar fi solicitat și chiar ar fi primit informații privind politicile lor în materie de achiziții.

124 Comisia solicită respingerea prezentului aspect al primului motiv.

b) Aprecierea Tribunalului

125 Cu titlu introductiv, trebuie să se observe că, astfel cum s-a amintit la punctele 86 și 87 de mai sus, în cazul în care întregul capital al unei filiale este deținut de societatea-mamă a acesteia, Comisia poate prezuma că aceasta din urmă exercită o influență decisivă asupra comportamentului acestei filiale, fără să fie obligată să aducă probe suplimentare care să facă dovada că societatea-mamă a exercitat efectiv o influență decisivă sau avea cunoștință de încălcare sau de implicarea filialei respective în această încălcare. Este vorba despre o prezumție relativă, care poate fi răsturnată prin proba contrară. Prin urmare, revine societății-mamă, considerată de Comisie răspunzătoare în solidar pentru plata amenzii aplicate filialei sale, să răstoarne această prezumție prin elemente de probă care pot dovedi că filiala sa își determină în mod autonom linia de acțiune pe piață și că, prin urmare, aceste două societăți nu constituie o entitate economică unică. În caz contrar, exercitarea unui control este demonstrată de faptul că prezumția întemeiată pe deținerea întregului capital nu a fost răsturnată (a se vedea în acest sens Hotărârea Akzo Nobel și alții/Comisia, punctul 80 de mai sus, punctele 60-62 și jurisprudența citată, și Hotărârea Tribunalului din 30 septembrie 2009, Akzo Nobel și alții/Comisia, T-175/05, nepublicată în Repertoriu, punctul 93).

126 Pentru a determina dacă o filială își stabilește în mod autonom comportamentul pe piață, trebuie să se ia în considerare ansamblul elementelor relevante referitoare la legăturile economice, organizatorice și juridice care unesc această filială de societatea-mamă, legături care pot varia în funcție de fiecare caz în parte (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 10 septembrie 2009, Akzo Nobel și alții/Comisia, punctul 80 de mai sus, punctul 74, și Hotărârea Curții din 1 iulie 2010, Knauf Gips/Comisia, C-407/08 P, Rep., p. I-6375, punctul 100).

127 În prezenta cauză, trebuie să se verifice dacă Comisia a săvârșit o eroare de apreciere, întrucât a considerat că argumentele și elementele de probă invocate pentru a demonstra autonomia Transcatab și a Dimon Italia în punerea în aplicare a politicii comerciale a acestora nu puteau demonstra că aceste filiale se comportau în mod autonom în raport cu societățile lor mamă și că nu constituiau o singură entitate economică cu acestea din urmă.

128 Comisia consacră considerentele (335)-(346) ale deciziei atacate examinării argumentelor și elementelor de probă invocate de SCC și de Dimon Inc., în răspunsurile acestora la comunicarea privind obiecțiunile, pentru a dovedi că nu au exercitat o influență decisivă asupra politicii comerciale a filialelor lor. În mod special, în cuprinsul considerentelor (335)-(340), Comisia examinează și respinge argumentele cu caracter general întemeiate de SCC și de Dimon Inc. pe faptul că filialele acestora aveau o conducere locală complet autonomă. În continuare, în cuprinsul considerentelor (341)-(346) ale deciziei atacate, Comisia examinează și respinge argumentele mai specifice invocate de SCC și de Dimon Inc. pentru a răsturna prezumția menționată.

Cu privire la elementele cu caracter general invocate pentru a răsturna prezumția

129 Mai întâi, Alliance One susține că grupurile SCC și Dimon Inc. aveau o structură foarte descentralizată, dispunând de organe de conducere locală proprii, total independente,

cărora li se delegau toate funcțiile, având în vedere inclusiv particularitățile piețelor tutunului brut din fiecare stat membru. Astfel, producătorii de tutun ar avea nevoie, în special, să creeze o legătură personală cu clienții lor, și anume, procesatorii, ceea ce ar determina *de facto* incompatibilitatea exercitării unei influențe de către societatea-mamă cu necesitățile pieței.

130 Or, astfel cum a subliniat Comisia în mod întemeiat în considerentul (338) al deciziei atacate, faptul că o filială dispune de propria conducere locală și de propriile resurse nu dovedește, în sine, că aceasta își stabilește comportamentul pe piață în mod autonom în raport cu societatea sa mamă. Încredințarea gestiunii activităților curente conducerii locale a unei filiale deținute în proporție de 100 % este, astfel, o practică curentă și, având în vedere aceasta, nu poate dovedi autonomia reală a filialelor. Aceeași situație se regăsește în cazul argumentului întemeiat pe faptul că SCC și Dimon Inc. își desfășoară activitatea în zeci de țări.

131 Pe de altă parte, trebuie să se sublinieze, asemenea Comisiei, că SCC și Dimon Inc. erau la conducerea unor grupuri integrate pe verticală, filialele concentrându-se pe achiziția de tutun brut, iar societățile-mamă ocupându-se de comercializarea tutunului procesat, ceea ce tinde mai curând să dovedească faptul că Dimon Italia și Transcatab constituiau o entitate economică unică împreună cu societățile lor mamă respective (a se vedea, în acest sens și prin analogie, Hotărârea Tribunalului din 10 martie 1992, Shell/Comisia, T-11/89, Rec., p. II-757, punctul 312). În această privință, din faptul că societățile-mamă își desfășurau activitatea pe piețe diferite și nu aveau legături de la furnizor la client nu se poate trage nicio concluzie. Astfel, repartizarea sarcinilor între filiale și societățile lor mamă este o practică normală în grupurile integrate pe verticală care nu poate răsturna prezumția potrivit căreia SCC și Dimon Inc. exercitau efectiv o influență decisivă asupra comportamentului Transcatab și, respectiv, Dimon Italia. În plus, în ceea ce privește argumentul potrivit căruia Dimon Italia nu și-ar fi vândut toată producția altor societăți ale grupului Dimon, este suficient să se sublinieze că, în măsura în care tabelul din replică confirmă că, între anii 1995 și 2000, vânzările sale în cadrul grupului au reprezentat între 20 % și 30 % din vânzările sale totale, această informație nu ar exclude constatarea operată de Comisie în cuprinsul

considerentului (340) al deciziei atacate, respectiv că grupurile în discuție „adeseori achiziționează și comercializează tutunul cumpărat de filialele lor italiene”.

132 În ceea ce privește argumentul potrivit căruia niciun precedent nu ar impune părților să demonstreze o particularitate a grupului acestora ca justificare a autonomiei unei filiale, este suficient să se constate, pe de o parte, că precedentele citate de Alliance One vizează toate cazuri în care s-a considerat că societatea-mamă este răspunzătoare și nu au nicidecum legătură cu combaterea prezumției. Pe de altă parte, deși este adevărat că în cuprinsul considerentului (339) al deciziei atacate, Comisia a afirmat că SCC și Dimon Inc. nu aduseseră dovada unei particularități a grupului lor, totuși, Comisia nu a pretins nicicum să se facă această dovadă. Astfel, aceasta din urmă s-a limitat să constate, după ce a examinat argumentele generale invocate de SCC și de Dimon Inc., că acestea invocaseră elemente de probă care nu puteau să demonstreze existența unei situații specifice a grupurilor lor, și anume o situație specifică ieșită din comun, în măsura în care prezumția se întemeiază tocmai pe un raționament deductiv întemeiat pe o regulă a experienței, care ar fi permis să se considere că activitățile filialelor italiene sunt independente de influența societății lor mamă. Din acest punct de vedere, caracteristicile pieței italiene a tutunului brut nu permit în sine să se justifice existența unei astfel de particularități.

Cu privire la elementele specifice invocate pentru a răsturna prezumția

133 Alliance One invocă de asemenea argumente specifice care privesc, pe de o parte, raportul dintre SCC și Transcatab și, pe de altă parte, raportul dintre Dimon Inc. și Dimon Italia, care dovedesc, în opinia acesteia, că nici SCC, nici Dimon Inc. nu au o influență decisivă asupra filialelor lor italiene.

— Cu privire la raportul dintre SCC și Transcatab

134 În primul rând, Alliance One subliniază că în principal consiliul de administrație al Transcatab era compus din contabili italieni, care nu aveau nicio legătură directă sau indirectă cu SCC, și că aceasta din urmă se limita să numească în mod oficial persoanele desemnate de directorul general al Transcatab, care era de asemenea total independent de SCC.

135 În al doilea rând, Alliance One subliniază că începând cu 4 august 1994, mai precis chiar înainte de preluarea totală a controlului Transcatab de SCC, politica comercială și, în general, „comportamentul" Transcatab au fost decise de directorul său general (presidente del consiglio di amministrazione e amministratore delegato), căruia consiliul de administrație al acestei societăți i-ar fi încredințat ansamblul atribuțiilor care îi revin în sensul articolului 19 din statutul acesteia. În esență, în opinia Alliance One, împrejurarea că directorul general, în funcție la momentul încălcării, a fost numit înainte de dobândirea Transcatab de SCC dovedește că, având în vedere atribuțiile largi de care dispune, SCC nu a influențat niciodată comportamentul filialei sale italiene.

136 Trebuie să se constate că acest argument, care corespunde astfel literal cu susținerile SCC în răspunsul său la comunicarea privind obiecțiunile, a fost examinat de Comisie în special în cuprinsul considerentelor (341) și (342) ale deciziei atacate. Comisia precizează în aceste considerente, pe de o parte, că înainte de a dobândi întregul capital al Transcatab, SCC controla deja această societate împreună cu partenerul său italian și că faptul că nu a schimbat nimic în conducerea acesteia, în urma preluării controlului, nu poate fi considerat, așadar, o dovadă a faptului că nu a exercitat nicio influență asupra filialei sale după ce a devenit proprietar exclusiv al acesteia. Pe de altă parte, Comisia a arătat că delegarea atribuțiilor executive directorului general al Transcatab, care, în lipsa probei contrare, se putea presupune în mod rezonabil că a fost desemnat

de SCC, nu i-a împiedicat pe ceilalți membri ai consiliului de administrație să ocupe posturi executive și să exercite funcții executive.

137 Or, trebuie să se observe că în mod întemeiat Comisia, în lipsa unei explicații din partea SCC, atribuie o semnificație faptului că aceasta, deținând toate atribuțiile, atunci când a devenit acționar unic, pentru a realiza o reînnoire parțială sau totală a consiliului de administrație, nu a luat nicio măsură în acest sens. Rezultă că menținerea în funcție a membrilor consiliului de administrație și, în special, a domnului J. poate fi atribuită numai unei decizii a SCC, în calitate de acționar unic al Transcatab. Pe de altă parte, cetățenia sau identitatea membrilor consiliului de administrație nu este nicidecum relevantă pentru a aprecia existența sau inexistența unei unități economice între SCC și Transcatab.

138 În plus, împrejurarea că o singură persoană, respectiv directorul general, dispune de atribuții importante care i-au fost delegate de consiliul de administrație ar putea să dovedească, dimpotrivă, voința societății-mamă de a simplifica exercitarea controlului său asupra filialei tocmai prin limitarea rolului consiliului de administrație la activități marginale și prin concentrarea tuturor atribuțiilor în mâinile unei „persoane de încredere". Astfel, nu este plauzibil, cum este cazul Transcatab, ca o societate multinațională să delege toate atribuțiile unei filiale care își desfășoară activitatea pe o piață națională – sau chiar să accepte, astfel cum pare să sugereze Alliance One, o delegare de atribuții existentă deja la momentul dobândirii controlului în totalitate – unei persoane fizice care, acționând în mod complet autonom și, s-ar părea, fără să fi fost desemnată de acționarul unic, ar alege, la rândul său, membrii consiliului de administrație, lipsind orice altă persoană de vreo influență asupra gestiunii societății, și care, dacă s-ar admite teza Alliance One, nu ar da socoteală nimănui, *de facto*, pentru acțiunile sale.

139 Astfel, ținând seama și de faptul că o delegare de atribuții directorului general al unei filiale nu este cu nimic neobișnuită, un astfel de argument nu poate răsturna prezumția de control exercitat de societatea-mamă asupra Transcatab.

140 Pe de altă parte, în mod întemeiat, Comisia, în cazul aprecierii anumitor elemente de probă prezentate de SCC drept răspuns la comunicarea privind obiecțiunile, a ținut seama, pentru a verifica credibilitatea afirmațiilor SCC, de documente, precum cele menționate în cuprinsul considerentului (342) al deciziei atacate, care arată că un alt membru al consiliului de administrație cel puțin, domnul S. M., era vice-președinte executiv al societății, iar domnul J. era directorul general al acesteia, organiza reuniuni săptămânale cu șefii tuturor serviciilor societății pentru a discuta despre politica acesteia și dădea instrucțiuni cu privire la numeroase aspecte. Afirmația Alliance One întemeiată pe faptul că aceste documente sunt anterioare perioadei în care a fost săvârșită încălcarea nu poate fi admisă. Astfel, trebuie să se constate că au fost utilizate de Comisie pentru a aprecia dacă teza susținută de SCC în răspunsul acesteia la comunicarea privind obiecțiunile și preluată de Alliance One în înscrisurile sale, potrivit căreia delegarea de atribuții directorului general ar fi avut drept efect lipsirea oricărei alte persoane de vreo influență asupra gestiunii societății, este plauzibilă. În măsura în care aceste documente demonstrează că, într-un moment în care delegarea de atribuții domnului J. avusese deja loc, un alt membru al consiliului de administrație al Transcatab, mai precis domnul S. M., avea un rol semnificativ în gestiunea politicii comerciale a acesteia, faptul că se referă la o perioadă anterioară încălcării este lipsit de importanță.

— Cu privire la raportul dintre Dimon Inc. și Dimon Italia

141 În ceea ce privește raportul dintre Dimon Inc. și Dimon Italia, Alliance One susține, pe de o parte, că, atunci când Dimon Inc. a dobândit controlul filialei sale italiene, nu a numit pe niciunul dintre membrii consiliului de administrație al acesteia, cu excepția a două persoane, care îndeplineau sarcini legate în esență de aspecte financiare și care nu aveau nicio legătură cu politica de achiziții a societății. Alliance One afirmă, pe de altă parte, că între cele două societăți nu s-a produs nicio suprapunere personală, în special între directorii, echipa de achiziții sau membrii consiliului de administrație ai Dimon Italia și directorii sau membrii consiliului de administrație ai Dimon Inc. sau orice altă societate a grupului Dimon. Alliance One subliniază, în sfârșit, că nicio echipă centrală a Dimon Inc. nu conducea strategia de achiziții

a filialelor acesteia. Toate aceste elemente ar indica faptul că ea nu a exercitat nicio influență decisivă asupra filialei sale italiene.

142 Or, în mod întemeiat Comisia a reproșat Dimon Inc., de asemenea în considerentul (341) al deciziei atacate, că aceasta din urmă deținea deja controlul Dimon Italia înainte de a dobândi întregul capital. Împrejurarea că Dimon Inc. nu a modificat conducerea Dimon Italia în urma preluării controlului nu poate fi considerată, așadar, o dovadă a faptului că Dimon Inc. nu a exercitat nicio influență asupra conducerii filialei sale italiene după ce a devenit proprietar exclusiv al acesteia.

143 În cuprinsul aceluiași considerent (341), *in fine*, al deciziei atacate, Comisia subliniază în plus că „rezultă și din răspunsul furnizat de [Dimon Inc.] la comunicarea privind obiecțiunile că după 1995, consiliul de administrație nu era compus decât din reprezentanți ai grupului Dimon și că unul dintre ei [domnul B.] era afectat exclusiv la gestiunea curentă a întreprinderii". Pe de altă parte, din dosar rezultă că și după numirea domnului F. R. în consiliul de administrație al Dimon Italia, domnul B. era implicat în toate aspectele gestiunii societății, inclusiv în executarea contractelor de achiziție a tutunului brut.

144 Or, astfel cum subliniază Comisia în memoriul în apărare, această constatare este suficientă în sine pentru a dovedi, chiar fără să se recurgă la prezumția în cauză, că Dimon Inc. și-a exercitat puterea de control asupra Dimon Italia. De altfel, Alliance One nu pare să conteste, asemenea Dimon Inc. în răspunsul său la comunicarea privind obiecțiunile, că unii membri ai consiliului de administrație al Dimon Italia au fost desemnați de Dimon Inc. după dobândirea controlului exclusiv al Dimon Italia de către aceasta.

145 În ceea ce privește argumentul întemeiat pe implicarea și pe experiența pe piața locală a membrilor consiliului de administrație, se face trimitere la considerațiile dezvoltate la punctul 130 de mai sus. În special, afirmația potrivit căreia „[t]oate funcțiile și

responsabilitățile legate de achiziționarea tutunului brut în Italia au fost delegate conducerii locale a Dimon Italia" este irelevantă. Presupunând chiar că ar fi adevărată, împrejurarea evocată de Alliance One nu înseamnă nicidecum că Dimon Inc. nu era în măsură să exercite sau nu a exercitat efectiv o influență decisivă asupra comportamentului comercial al Dimon Italia, în special în ceea ce privește celelalte activități ale acesteia din urmă decât achizițiile de tutun brut pe piața italiană. Aceeași situație se regăsește în ceea ce privește argumentul potrivit căruia între directorii și echipa de achiziții a Dimon Italia și directorii Dimon Inc. sau orice altă societate a a grupului Dimon nu ar fi existat nicio suprapunere.

Cu privire la elementele care ar fi fost utilizate de Comisie pentru a confirma lipsa de autonomie a Transcatab și a Dimon Italia

146 Alliance One critică considerentele (343)-(346) ale deciziei atacate și consideră că documentele pe care Comisia s-a întemeiat în cauză sunt irelevante.

147 Alliance One trage concluzia, pe de o parte, că aceste documente nu dovedesc că societățile-mamă erau în măsură să influențeze sau au influențat comportamentul Transcatab și al Dimon Italia și, pe de altă parte, că sunt documente generale care nu dovedesc că societățile-mamă aveau cunoștință de existența înțelegerii în cauză.

148 Or, astfel cum s-a arătat deja la punctul 125 de mai sus, Comisia poate prezuma exercitarea efectivă a unei influențe decisive asupra comportamentului unei filiale deținute în proporție de 100 % fără să fie obligată să aducă probe suplimentare care să dovedească că societatea-mamă a exercitat efectiv o influență decisivă sau avea cunoștință de încălcare sau de implicarea filialei respective în această încălcare.

149 Contrar susținerilor Alliance One, documentele menționate în considerentele amintite ale deciziei atacate nu urmăreau nici să demonstreze că societățile-mamă erau în măsură să influențeze sau au influențat comportamentul filialelor lor italiene și nici, cu atât mai puțin, să demonstreze că societățile-mamă aveau cunoștință de înțelegerea în cauză. Dimpotrivă, Comisia s-a limitat să utilizeze anumite documente care fac parte din dosarul administrativ pentru a stabili nivelul de credibilitate al elementelor de probă și al argumentelor invocate de SCC și de Dimon Inc. în răspunsurile lor la comunicarea privind obiecțiunile pentru a răsturna prezumția unei influențe decisive asupra filialelor lor respective.

150 În această privință, trebuie să se sublinieze că Comisia nu a săvârșit o eroare atunci când a evocat în cuprinsul acestor considerente elemente de probă care urmăresc să stabilească existența unor „căi de comunicare" între societățile-mamă și filiale.

151 Astfel, din dosar rezultă că mai multe elemente dovedesc existența unor astfel de căi de comunicare.

152 În ceea ce privește, în primul rând, existența unor căi de comunicare între Transcatab și SCC, în cuprinsul considerentului (344) și al notei de subsol 281 ale deciziei atacate, Comisia face referire în mod întemeiat la documente care au fost găsite în biroul domnului J., care arată că s-a considerat că activitățile Transcatab sunt cele ale SCTC, indicându-se că Transcatab fie aparține grupului SCC, fie este o societate a grupului SCTC și că au fost analizate în cadrul activităților grupului, incluzându-se vânzările grupului SCC către producătorii de țigări. În această privință, faptul că aceste

documente nu au fost menționate în comunicarea privind obiecțiunile nu prezintă nicio importanță, întrucât scopul lor este numai de a combate argumentul potrivit căruia între filială și societatea-mamă nu existau căi de comunicare. În ceea ce privește argumentul Alliance One potrivit căruia informațiile conținute de aceste documente trebuiau utilizate de SCC pentru a consolida rezultatele Transcatab, este suficient să se constate, asemenea Comisiei, că documentele în discuție nu sunt documente contabile destinate redactării rapoartelor anuale ale grupului, ci documente referitoare la activitățile comerciale al căror scop nu era, cu siguranță, acela de a permite SCC consolidarea rezultatelor Transcatab.

153 În ceea ce privește, în al doilea rând, existența unor căi de comunicare între Dimon Italia și Dimon Inc., în mod întemeiat Comisia face referire de asemenea în cuprinsul considerentului (345) și al notelor de subsol 282 și 283 ale deciziei atacate la rapoarte periodice cu privire la recolte, care furnizau informații referitoare la rezultatele obținute în Italia de Dimon Italia, adresate societăților grupului Dimon care efectuau achiziții de la Dimon Italia, precum și la alte documente care menționează o intervenție directă a conducerii Dimon International și a altor societăți ale grupului Dimon în activitățile Dimon Italia.

154 În ceea ce privește, în primul rând, „rapoartele privind recolta", pe de o parte, și „profilul Italiei" întocmit de Dimon în ianuarie 2000, pe de altă parte (a se vedea nota de subsol 282 din decizia atacată), trebuie să se sublinieze că în mod întemeiat Comisia a considerat că, având în vedere că achizițiile sunt efectuate în principal în interiorul grupului [considerentul (340) al deciziei atacate], aceste documente erau elaborate pentru societățile grupului Dimon care se ocupau de aceste vânzări. Presupunând chiar că afirmația Alliance One potrivit căreia documentele respective au fost trimise unor clienți externi față de grupul Dimon ar fi corectă, totuși ea nu arată cui au fost trimise, cu atât mai mult cu cât aceste rapoarte conțineau rapoarte detaliate privind achiziția tutunului brut, precum și informații confidențiale privind strategia și rezultatele Dimon Italia.

155 În ceea ce privește, în al doilea rând, documentul elaborat de Dimon International și care compară instalațiile Dimon Italia și ale Transcatab (a se vedea nota de subsol 283 din decizia atacată), trebuie să se sublinieze că indiferent de conținutul său, respectiv proiectul de constituire a unei societăți în comun în Italia între Transcatab și Dimon, acest document arată că la nivelul grupului erau dezbătute aspecte strategice care aveau un impact asupra politicii comerciale a Dimon Italia. Prin urmare, în mod întemeiat s-a ținut seama de acest document pentru a se stabili, pentru combaterea argumentului invocat de Dimon Inc., existența unor căi de comunicare între Dimon Italia și Dimon Inc., iar nu, astfel cum pretinde Alliance One, pentru a se stabili că Dimon Inc. a exercitat o influență decisivă asupra politicii comerciale a Dimon Italia.

156 În ceea ce privește, în al treilea rând, raportul intitulat „The Present and Future of Dimon Italia" al fostului președinte al societății, domnul N., trebuie să se observe că privește, în special, costurile și calitatea achizițiilor efectuate de la producători, punctele slabe ale societății, instalațiile acesteia, necesitatea de a recruta un nou director de fabrică și de a-l forma în „cea mai bine întreținută fabrică Dimon din America de Sud sau în Africa", capacitățile profesionale ale membrilor echipei sale responsabile de achiziții și structura sa de gestiune. Astfel cum s-a arătat la nota de subsol 283 din decizia atacată, acest raport, care a fost trimis Dimon International și care a fost distribuit celor mai mari directori ai grupului Dimon, arată că la nivelul grupului circulau informații detaliate cu privire la filiala italiană și la politica sa comercială. În această privință, trebuie să se mai constate că la pagina 4 din acest raport domnul N. se plânge de „noile exigențe ale Dimon Internațional, în opinia [acestuia] excesive, în materie de rapoarte cu privire la toate aspectele activități[lor filialei]". La aceeași pagină, domnul N. declară că deși domnul B. este unul dintre cei mai mari specialiști în Europa în ceea ce privește relațiile cu clienții, acest avantaj al societății „și-a pierdut din ce în ce mai mult importanța, în timp ce organizația Dimon Regatul Unit își consolidează controlul asupra vânzărilor tuturor societăților grupului". Pe de altă parte, în mesajul electronic care însoțește raportul se precizează că problemele ridicate în prezent la nivelul Dimon Italia pot fi soluționate de conducerea acesteia „sub autoritatea Dimon International" și se propune „autorizarea conducerii Dimon Italia să continue procesul de reorganizare a societății". Împrejurarea, invocată de Alliance One, că acest raport a fost redactat de președintele Dimon Italia pentru a-și expune bilanțul mandatului său nu modifică nicidecum constatarea că, chiar avându-se în vedere conținutul acestuia, dovedește existența „unor căilor de comunicare" între Dimon Italia și societatea sa mamă.

157 În al patrulea rând, în ceea ce privește schimbul de informații dintre Dimon Italia și domnul S., trebuie să se sublinieze că, astfel cum precizează Comisia în mod întemeiat la nota de subsol 283 din decizia atacată, din dosar rezultă că aceste comunicări ar cuprinde informații detaliate cu privire la activitățile Dimon Italia și la instrucțiunile primite de aceasta din urmă în legătură cu anumite activități comerciale.

158 În această privință, trebuie să se constate, mai întâi, că, în ceea ce privește rolul domnului S. în cadrul grupului Dimon, decizia atacată nu merge mai departe de ceea ce însăși Alliance One recunoaște atunci când afirmă că domnul S. era responsabil de coordonarea vânzărilor de tutun procesat în Europa. Din dosar mai rezultă că rolul domnului S. în cadrul grupului era de „director executiv regional pentru Europa" (a se vedea, de exemplu, „profilul Italiei" întocmit de Dimon în ianuarie 2000) și că, în această calitate, figura printre principalii directori ai grupului Dimon. De asemenea, dintr-un mesaj electronic care i-a fost trimis de domnul B., președintele Dimon Italia, rezultă că domnul S. urma să aibă o întâlnire cu președintele Deltafina pentru a discuta cu acesta despre „posibilitățile viitoare".

159 Desigur, deși domnul S. nu era în mod oficial decât un angajat în una dintre societățile grupului Dimon, astfel cum arată Alliance One, totuși, funcțiile și responsabilitățile pe care le exercita în cadrul grupului Dimon erau de nivel foarte înalt, în special în măsura în care priveau unul dintre principalele sectoare de activitate ale acestui grup și întregul teritoriu european.

160 Faptul că domnul S., având în vedere rolul său în cadrul grupului, era informat în mod direct și personal cu privire la activitățile Dimon Italia nu poate, așadar, decât să confirme că între aceasta din urmă și societatea sa mamă existau căi de comunicare semnificative.

161 În această privință, în ceea ce privește, în primul rând, mesajul electronic trimis de domnul B. domnului S. referitor la o reuniune anuală a consiliului de administrație, trebuie să se constate că, în mod contrar susținerilor Alliance One, în mod evident acest document nu se referă la întocmirea sau la consolidarea situației financiare a Dimon Italia și conține informații strategice cu privire la activitățile acesteia și cu privire la poziția ei față de concurenții săi.

162 În ceea ce privește, în al doilea rând, documentul care conține o prezentare „power point" în vederea unei reuniuni a APTI, trimis de domnul B. și domnului S., este suficient să se constate că în mod contrar susținerilor Alliance One, din acest document rezultă că în cadrul acestei reuniuni au avut loc discuții cu privire la prețuri [a se vedea în acest sens considerentul (213) al deciziei atacate]. Pe de altă parte, în mesajul electronic care însoțea prezentarea „power point", domnul B. îl informează pe domnul S. cu privire la scopul acestei reuniuni și menționează de asemenea o reuniune în acest sens între domnul M. M. de la Deltafina și domnul S.

163 În ceea ce privește, în al treilea rând, mesajul electronic trimis de domnul C. domnului S. și domnului B., trebuie să se constate că în acesta, stabilindu-se astfel o legătură între achiziții și vânzări, se arată următoarele:

„Noua strategie de achiziții [a Dimon Italia] va necesita susținerea și participarea conducerii executive europene a Dimon, întrucât aceasta ar putea avea un impact important asupra vânzărilor noastre."

164 În ceea ce privește, în sfârșit, mesajul electronic trimis de domnul B. domnului S. la 10 mai 2001 [a se vedea de asemenea considerentul (209) al deciziei atacate], trebuie să se constate că arată că domnul S. primea informații detaliate cu privire la politica comercială a Dimon Italia, legate în special de activitățile de achiziții, inclusiv cu privire la aspecte relevante în vederea înțelegerii.

Cu privire la interpretarea elementelor de probă susceptibile să răstoarne prezumția în lumina jurisprudenței

165 În opinia Alliance One, Hotărârea din 10 septembrie 2009, Akzo Nobel și alții/Comisia, punctul 80 de mai sus, a clarificat „caracterul elementelor de probă sau al argumentelor pe care o societate-mamă trebuie să le invoce pentru a combate prezumția". În acest temei, Alliance One identifică două grupuri de factori, primul referitor la comportamentul filialei pe piață, iar cel de al doilea referitor la legăturile economice, organizatorice și juridice dintre filială și societatea-mamă, și consideră că, în privința celui dintâi, nu se contestă că SCC și Dimon Inc. au demonstrat că filialele lor respective acționaseră în mod independent pe piață.

166 În această privință, este suficient să se constate că singurii factori relevanți menționați în Hotărârea din 10 septembrie 2009, Akzo Nobel și alții/Comisia, punctul 80 de mai sus, sunt „legăturile economice, organizatorice și juridice" care unesc societatea-mamă și filiala acesteia (a se vedea punctul 126 de mai sus).

167 Interpretarea propusă de Alliance One cu privire la factorii inerenți acestor legături în raport cu Hotărârea Tribunalului din 14 mai 1998, Metsä-Serla și alții/Comisia (T-339/94-T-342/94, Rec., p. II-1727), și cu Hotărârea Curții din 2 octombrie 2003, Aristrain/Comisia (C-196/99 P, Rec., p. I-11005), și cu Hotărârea Curții Dansk Rørindustri și alții/Comisia, punctul 80 de mai sus, trebuie înlăturată. În opinia Alliance One, din aceste hotărâri rezultă că nu orice legătură economică, organizatorică și juridică este suficientă pentru a se conchide că societatea-mamă este răspunzătoare pentru comportamentul filialei sale, ci numai legăturile cu acest caracter care sunt susceptibile să lege comportamentul filialei de instrucțiunile societății-mamă permit să se tragă această concluzie.

168 Or, în ceea ce privește, în primul rând, fragmentele din Hotărârea Metsä-Serla și alții/Comisia, punctul 167 de mai sus, trebuie amintit că în cauză era vorba despre o asociație, Finnboard, care prin definiție nu era o filială și nu putea nici să facă parte

dintr-o întreprindere, nici să aibă o politică comercială (a se vedea, în ceea ce privește natura exactă a raportului juridic dintre asociația respectivă și membrii acesteia, Hotărârea Tribunalului din 14 mai 1998, Finnboard/Comisia, T-338/94, Rec., p. II-1617, punctele 271-281). În ceea ce privește, în al doilea rând, fragmentele din Hotărârile Dansk Rørindustri și alții/Comisia, punctul 79 de mai sus, și Aristrain/Comisia, punctul 167 de mai sus, trebuie să se observe că nu vizează problematica stabilirii răspunderii în sarcina unei societăți-mamă. Astfel, cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Dansk Rørindustri și alții, punctul 80 de mai sus, privește răspunderea unor societăți, Henss și Isoplus, care nu aveau o societate-mamă comună (a se vedea în această privință Hotărârea Tribunalului din 20 martie 2002, HFB și alții/Comisia, T-9/99, Rec., p. II-1487, punctele 55-61). De asemenea, în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Aristrain/Comisia, punctul 167 de mai sus, Curtea a refuzat atribuirea răspunderii pentru comportamentul unei filiale unei societăți soră care nu a fost identificată ca fiind persoana juridică aflată la conducerea grupului (a se vedea în special, în acest sens, Hotărârea Aristrain/Comisia, punctul 167 de mai sus, punctul 98).

169 În definitiv, astfel cum subliniază Comisia în mod întemeiat, cauzele în care s-au pronunțat cele trei hotărâri invocate de Alliance One nu privesc nicidecum problema atribuirii răspunderii pentru comportamentul ilicit al unei filiale societății-mamă a acesteia. Aceste trei hotărâri se limitează să aducă lămuriri în cadrul altor situații în care poate fi angajată răspunderea în solidar, chiar în lipsa unui raport de control între societăți. Rezultă că nu pot fi invocate în mod util de Alliance One.

170 Având în vedere toate considerațiile precedente, trebuie să se concluzioneze că prezumția potrivit căreia SCC și Dimon Inc. exersau efectiv o influență decisivă asupra comportamentului filialelor lor nu a fost răsturnată prin elemente de probă suficiente. Prin urmare, al doilea aspect al prezentului motiv trebuie respins ca nefondat.

3. *Cu privire la al treilea aspect, întemeiat pe încălcarea dreptului la apărare*

171 Cel de al treilea aspect al primului motiv este împărțit, în esență, în două critici. Prima critică este întemeiată pe faptul că Comisia ar fi întemeiat decizia atacată în ceea ce privește răspunderea societăților-mamă pe documente pe care nici nu le menționase în comunicarea privind obiecțiunile. Cea de a doua critică este întemeiată pe încălcarea de către Comisie, totodată, a dreptului la apărare al SCC și al Dimon Inc., întrucât ar fi utilizat documente inaccesibile pentru a demonstra răspunderea acestora.

172 În cadrul ședinței, drept răspuns la o întrebare a Tribunalului, Alliance One a declarat totuși că renunță la cea de a doua critică, luându-se act de această renunțare în procesul-verbal al ședinței. În consecință, nu mai este necesară examinarea acesteia.

a) Argumentele părților

173 Alliance One contestă argumentele invocate de Comisie în decizia atacată pentru a combate elementele de probă furnizate de SCC și de Dimon Inc. Alliance One susține că Comisia a încălcat dreptul la apărare al acestora din urmă și, astfel, chiar al Alliance One. În special, aceasta arată că Comisia și-a întemeiat decizia referitoare la răspunderea societăților-mamă pe documente care nici nu fuseseră menționate în comunicarea privind obiecțiunile.

174 În această privință, Alliance One amintește, mai întâi, că nici SCC, nici Dimon Inc. nu și-au putut exprima opinia cu privire la documentele respective, întrucât Comisia nu le-a informat niciodată cu privire la importanța pe care le-ar putea-o acorda. Prin urmare, SCC și Dimon Inc. ar fi considerat că aceste documente erau irelevante în prezenta cauză și nu le-ar fi comentat în răspunsurile lor la comunicarea privind

obiecțiunile. Ar rezulta, conform jurisprudenței Curții, că astfel de documente nu ar constitui probe admisibile împotriva Alliance One, având în vedere că nu a avut posibilitatea de a-și exprima punctul de vedere cu privire la acestea, împrejurarea că părțile cunoșteau aceste documente nefiind suficientă pentru a considera că le puteau comenta în răspunsurile lor la comunicarea privind obiecțiunile.

175 În replică, Alliance One atacă teza Comisiei potrivit căreia natura obiecțiunilor ar fi rămas neschimbată. Comparând comunicarea privind obiecțiunile și decizia atacată, Alliance One scoate în evidență că în special în considerentele (339)-(343) ale acesteia din urmă Comisia a adăugat mai multe elemente și face referire la documente incriminatoare care nu au fost menționate anterior. „Natura obiecțiunilor" ar fi evoluat astfel de la o prezumție generală privind influența decisivă la constatarea unei exercitări efective a unei astfel de influențe întemeiate pe aceste documente noi. Or, potrivit jurisprudenței, Comisia nu poate invoca elemente de probă care nu figurează în comunicarea privind obiecțiunile fără a da posibilitatea întreprinderilor în cauză să comenteze aceste noi documente. Având în vedere că în opinia Alliance One aceste documente constituie singurele elemente de probă pe care se întemeiază Comisia, răspunderea societăților-mamă nu ar fi demonstrată, iar decizia atacată ar trebui anulată cu privire la acest aspect.

176 În replică, Alliance One susține, în plus, pe de o parte, că documentele 2894-2902, invocate de Comisie pentru prima dată în memoriul în apărare, sunt documente noi și, prin urmare, sunt inadmisibile și, pe de altă parte, că, prin reinterpretarea liberă în memoriul în apărare a mesajului electronic trimis la 10 mai 2001 de domnul B. domnului S., în sensul că ar conține proba că Dimon Inc. era informată despre activitățile înțelegerii, Comisia invocă o obiecțiune complet nouă și, prin urmare, inadmisibilă.

177 Comisia solicită respingerea prezentului aspect al primului motiv.

b) Aprecierea Tribunalului

178 Trebuie amintit că respectarea dreptului la apărare în cadrul desfășurării procedurilor administrative în materie de politică privind concurența constituie un principiu general al dreptului Uniunii Europene, a cărui respectare este asigurată de instanțele Uniunii (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 3 septembrie 2009, Prym și Prym Consumer/Comisia, C-534/07 P, Rep., p. I-7415, punctul 26 și jurisprudența citată).

179 Potrivit unei jurisprudențe constante, respectarea dreptului la apărare impune ca, în cursul procedurii administrative, întreprinderii în cauză să i se fi oferit posibilitatea să își prezinte în mod eficient punctul de vedere asupra caracterului veridic și pertinent al faptelor și al circumstanțelor invocate, precum și asupra înscrisurilor reținute de Comisie în susținerea afirmației sale privind existența unei încălcări a tratatului (Hotărârea Curții din 7 iunie 1983, Musique Diffusion française și alții/Comisia, 100/80-103/80, Rec., p. 1825, punctul 10, și Hotărârea din 6 aprilie 1995, BPB Industries și British Gypsum/Comisia, C-310/93 P, Rec., p. I-865, punctul 21).

180 Articolul 27 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1/2003 reflectă acest principiu întrucât prevede să li se transmită părților o comunicare privind obiecțiunile care trebuie să conțină în mod clar toate elementele esențiale pe care se bazează Comisia în acest stadiu al procedurii (a se vedea în acest sens Hotărârea Aalborg Portland și alții/Comisia, punctul 80 de mai sus, punctul 67), pentru a permite persoanelor interesate să ia cunoștință în mod efectiv de comportamentele care le sunt reproșate de Comisie și să se poată apăra în mod eficient, înainte de adoptarea unei decizii definitive de către Comisie. Această cerință este respectată atunci când decizia nu reține în sarcina persoanelor interesate încălcări diferite de cele menționate în comunicarea privind obiecțiunile și cuprinde doar fapte cu privire la care persoanele interesate au avut ocazia să își prezinte punctul de vedere (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului din 19 martie 2003, CMA CGM și alții/Comisia, T-213/00, Rec., p. II-913, punctul 109 și jurisprudența citată).

181 Totuși, această indicație poate fi făcută în mod succint și decizia finală nu trebuie să fie în mod necesar o copie a comunicării privind obiecțiunile (Hotărârea Musique Diffusion française și alții/Comisia, punctul 179 de mai sus, punctul 14), întrucât această comunicare constituie un document pregătitor ale cărui aprecieri de fapt și de drept au un caracter pur provizoriu (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 17 noiembrie 1987, British American Tobacco și Reynolds Industries/Comisia, 142/84 și 156/84, Rec., p. 4487, punctul 70). Astfel, sunt admisibile acele adăugări la comunicarea privind obiecțiunile care sunt efectuate în urma memoriului în răspuns al părților, ale căror argumente demonstrează că acestea au putut să își exercite în mod efectiv dreptul la apărare. Comisia poate de asemenea, în lumina procedurii administrative, să modifice sau să adauge argumente de fapt sau de drept în sprijinul obiecțiunilor pe care le-a formulat (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului din 28 februarie 2002, Compagnie générale maritime și alții/Comisia, T-86/95, Rec., p. II-1011, punctul 448, și Hotărârea Tribunalului din 22 octombrie 2002, Schneider Electric/Comisia, T-310/01, Rec., p. II-4071, punctul 438).

182 Pe de altă parte, Curtea a precizat că luarea în considerare a unui argument invocat de o întreprindere în cursul procedurii administrative, fără să i se fi dat posibilitatea să se exprime, în această privință, înainte de adoptarea deciziei finale, nu poate constitui în sine o încălcare a dreptului la apărare al întreprinderii (Ordonanța Curții din 10 iulie 2001, Irish Sugar/Comisia, C-497/99 P, Rec., p. I-5333, punctul 24).

183 În sfârșit, trebuie amintit de asemenea că, potrivit jurisprudenței, încălcarea dreptului la apărare are loc atunci când există o posibilitate ca, în considerarea unei nereguli săvârșite de Comisie, procedura administrativă inițiată de aceasta să fi putut avea un rezultat diferit. O întreprindere reclamantă dovedește că o astfel de încălcare a avut loc atunci când demonstrează suficient nu că decizia Comisiei ar fi avut un conținut diferit, ci că și-ar fi putut asigura mai bine apărarea în cazul inexistenței neregulii, de exemplu, în considerarea faptului că ar fi putut utiliza în apărarea sa documente la care i s-a refuzat accesul în cursul procedurii administrative (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 2 octombrie 2003, Thyssen Stahl/Comisia, C-194/99 P, Rec., p. I-10821, punctul 31 și jurisprudența citată, și Hotărârea Curții Knauf Gips/Comisia, punctul 126 de mai sus, punctul 28).

184 În prezenta cauză, Alliance One reproșează Comisiei că în decizia atacată s-a întemeiat pe documente care nu au fost menționate în comunicarea privind obiecțiunile. În replică, ea adaugă că în memoriul în apărare Comisia a invocat noi documente, care ar fi, prin urmare, inadmisibile, și că de asemenea Comisia ar fi reinterpretat în mod liber un document, ceea ce Alliance One consideră că este o critică nouă și, prin urmare, inadmisibilă.

185 Or, trebuie să se sublinieze că în comunicarea privind obiecțiunile, pentru a justifica atribuirea SCC și Dimon Inc. a răspunderii pentru încălcările normelor privind înțelegerile săvârșite de filialele italiene ale acestora, al căror capital îl dețineau în proporție de 100 %, Comisia putea în principiu, în lumina principiilor de jurisprudență menționate la punctele 86-88 de mai sus, să se limiteze să stabilească structura participațiilor între filiale și societățile-mamă (a se vedea punctele 336-338 din comunicarea privind obiecțiunile). În aplicarea acestor principii de jurisprudență, în decizia sa finală, Comisia era obligată să își precizeze poziția cu privire la argumentele invocate de părți drept răspuns la comunicarea privind obiecțiunile [a se vedea considerentul (335) și următoarele ale deciziei atacate] prin care urmăreau combaterea prezumției în cauză.

186 În plus, trebuie să se constate că în mod contrar susținerilor Alliance One, Comisia nu a modificat deloc în decizia atacată, nici pe plan juridic, nici în planul faptic, obiecțiunile, criteriul atribuirii răspunderii SCC și Dimon Inc. sau elementele de probă pe care se întemeiază. În această privință, dintr-o interpretare coroborată a considerentelor (328)-(338) ale comunicării privind obiecțiunile reiese că Comisia și-a menținut concluzia, expusă în mod clar la punctele 336-338 ale deciziei atacate, potrivit căreia răspunderea SCC și a Dimon Inc. ar rezulta în principiu din faptul că dețineau controlul filialelor lor în proporție de 100 %, ceea ce de altfel Alliance One nu contestă. Numai în cadrul aprecierii argumentelor și a elementelor de probă invocate de părți în procedura administrativă, în exercitarea dreptului lor la apărare, Comisia abordează în considerentele (335)-(346) ale deciziei atacate anumite aspecte și documente specifice privind raporturile dintre SCC și Transcatab și, respectiv, Dimon Inc. și Dimon Italia și, astfel, se referă la documentele din dosarul administrativ. Or, aprecierea acestor aspecte și documente nu era astfel susceptibilă să afecteze eficacitatea

exercitării dreptului la apărare al SCC și al Dimon Inc., cu atât mai mult cu cât avuseseră acces la documentele respective – de care, în orice caz, dispuneau deja – în cadrul procedurii administrative.

187 De altfel, din dosar rezultă că SCC și Dimon Inc., al căror succesor legal este Alliance One, au fost în măsură să răspundă la obiecțiunea expusă în mod expres în comunicarea privind obiecțiunile care le-a fost adresată și să își prezinte apărarea în cadrul audierii la consilierul-auditor. Prin urmare, principiul contradictorialității a fost respectat în cursul procedurii administrative.

188 În orice caz, trebuie amintit de asemenea că, astfel cum a subliniat Curtea, întrucât, în ceea ce privește imputabilitatea încălcării, Comisia nu este ținută să prezinte, în etapa comunicării privind obiecțiunile, alte elemente decât proba referitoare la deținerea de către societatea-mamă a capitalului filialelor sale, argumentul referitor la încălcarea dreptului la apărare nu poate fi primit (a se vedea în acest sens Hotărârea din 10 septembrie 2009, Akzo Nobel și alții/Comisia, punctul 80 de mai sus, punctul 64).

189 În sfârșit, argumentul invocat în replică, întemeiat pe inadmisibilitatea anumitor documente depuse la dosar de Comisie, precum și pe reinterpretarea liberă de către aceasta din urmă a unuia dintre aceste documente, nu poate fi admis. Astfel, acest argument este întemeiat pe premisa eronată potrivit căreia Comisia ar utiliza documentele respective ca pe un alt mijloc de a motiva constatarea sa privind răspunderea societăților-mamă. Pe de altă parte, trebuie să se constate că, în mod contrar susținerilor Alliance One, documentele elaborate de Dimon International în care se compară instalațiile Dimon și ale Transcatab au fost citate la nota de subsol 283 din decizia atacată.

190 Prin urmare, al treilea aspect al prezentului motiv trebuie respins.

4. *Cu privire la al patrulea aspect, întemeiat pe încălcarea normelor privind repartizarea sarcinii probei*

a) Argumentele părților

191 Alliance One amintește, mai întâi, că sarcina probei revine Comisiei, întrucât nu a putut să dovedească participarea societăților-mamă la înțelegere.

192 Chiar acceptând aplicabilitatea prezumției în prezenta cauză, rezultă totuși, având în vedere elementele furnizate de SCC și de Dimon Inc. în răspunsurile acestora la comunicarea privind obiecțiunile, că îi revenea tot Comisiei sarcina de a dovedi răspunderea acestora.

193 Astfel, aceste elemente a fi răsturnat prezumțiile Comisiei. În schimb, aceasta, în loc să aducă probe suficiente pentru a înlătura susținerile SCC și ale Dimon Inc. și, procedând astfel, să stabilească răspunderea lor, ar fi utilizat alte prezumții pentru a combate argumentele sau pentru a lipsi de orice valoare elementele pe care le furnizaseră ele.

194 Prin respingerea tuturor probelor și a tuturor argumentelor SCC și ale Dimon Inc. numai în temeiul unor afirmații cu caracter general cu privire la lipsa capacității acestora de a convinge Comisia, aceasta ar fi omis să dezvolte un raționament adecvat în privința lor. Prin urmare, nu ar fi simplu să se stabilească ce alte elemente decât cele furnizate deja trebuie să fie prezentate de o întreprindere pentru a convinge Comisia că nu a exercitat nicio influență asupra unei filiale în care deține întregul capital social.

195 Astfel, Comisia ar pretinde o adevărată *probatio diabolica*, mai precis o probă care, în practică, ar fi imposibil de furnizat, în măsura în care ar trebui să fie o probă „negativă" în sensul că întreprinderile în cauză nu au intervenit în deciziile filialelor lor.

196 Comisia solicită respingerea prezentului aspect al primului motiv.

b) Aprecierea Tribunalului

197 În opinia Alliance One, în esență, nu este posibil ca o societate-mamă să facă o dovadă directă, „pozitivă" și irefutabilă a neexercitării unei influențe asupra comportamentului filialei sale pe piață, întrucât s-ar pretinde o *probatio diabolica*.

198 În această privință, este suficient să se sublinieze că, în mod contrar susținerilor Alliance One, părților vizate nu li se pretinde să facă o dovadă directă și refutabilă a caracterului autonom al comportamentului filialei pe piață, ci numai să prezinte elemente de probă susceptibile să demonstreze această autonomie (a se vedea punctul 125 de mai sus).

199 Faptul că, în cauză, Alliance One nu a reușit să demonstreze, pentru răsturnarea prezumției de răspundere, că filialele societăților-mamă, al căror succesor legal este, își stabileau în mod autonom comportamentul pe piață, nu înseamnă, contrar susținerilor ei, că această prezumție nu poate fi în niciun caz răsturnată.

200 Pe de altă parte, trebuie să se sublinieze de asemenea că, având în vedere natura prezumției, care permite să se deducă dintr-un fapt cunoscut proba unui fapt necunoscut, este perfect logic că persoana împotriva căreia acționează prezumția va trebui, în principiu, să furnizeze proba contrară a faptului prezumat. Or, această constatare nu înseamnă că prezumția devine irefragabilă, având în vedere că, în speță, această probă trebuie căutată în sfera persoanei împotriva căreia acționează prezumția.

201 Rezultă că argumentul Alliance One nu este fondat și trebuie respins.

202 În plus, trebuie respinsă susținerea făcută de Alliance One drept răspuns la o întrebare în scris adresată de Tribunal, potrivit căreia, conform Hotărârii din 10 septembrie 2009, Akzo Nobel și alții/Comisia, punctul 80 de mai sus, singura consecință care decurge din prezumția aplicabilă ar fi răsturnarea sarcinii probei, iar nu, astfel cum ar pretinde Comisia, că sarcina probei este mai oneroasă pentru cealaltă parte decât cea care revine Comisiei.

203 Astfel, în prezenta cauză, Comisia nu a indicat „nivelul" probatoriu necesar, ci s-a limitat să constate că elementele de probă furnizate de SCC și de Dimon Inc. nu erau de natură să răstoarne prezumția.

204 Prin urmare, trebuie respins și cel de al patrulea aspect al prezentului motiv.

205 Având în vedere considerațiile de mai sus, primul motiv trebuie să fie respins în ansamblul său.

B — *Cu privire la al doilea motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 23 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1/2003 și a principiului proporționalității la stabilirea cuantumului final al amenzii*

1. *Argumentele părților*

206 În opinia Alliance One, cuantumul amenzii aplicate în solidar Transcatab, Dimon Italia și ei înșeși, în calitate de succesor legal al SCC și al Dimon Inc., încalcă articolul 23 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1/2003, în măsura în care depășește pragul de 10 % din cifra de afaceri a fiecărei filiale. Având în vedere cifrele de afaceri respective, cuantumul maxim al amenzilor pe care Comisia le-ar fi putut aplica era de 3,23 milioane de euro, în ceea ce privește Transcatab, și de 3,99 milioane de euro, în ceea ce privește Dimon Italia, în loc de 14 milioane de euro și, respectiv, de 10 milioane de euro.

207 În plus, Alliance One susține că aplicându-i o amendă totală de 24 de milioane de euro, Comisia a încălcat principiul proporționalității. În plus, aceasta din urmă nu ar fi ținut seama, la stabilirea cuantumului de plecare, că SCC și Dimon Inc. fuzionaseră deja la momentul adoptării deciziei atacate și că, procedând astfel, numai Transcatab mai făcea încă parte din noul grup, în timp ce Dimon Italia (cu 10 % din cotele de piață) fusese vândută unor terți. Având în vedere că nu mai avea decât o cotă de piață de 10 %, Alliance One reproșează Comisiei că a încălcat principiul proporționalității aplicându-i o amendă al cărei cuantum de plecare era asemănător celui aplicat Deltafina (Universal), în pofida deținerii de către aceasta a 25 % din cotele de piață.

208 Comisia solicită respingerea prezentului motiv.

2. *Aprecierea Tribunalului*

209 Prezentul motiv privește două aspecte. Pe de o parte, Alliance One reproșează Comisiei că a depășit pragul de 10 % din cifra de afaceri a Transcatab și a Dimon Italia. Pe de altă parte, îi reproșează că a încălcat principiul proporționalității, în măsura în care cuantumul de plecare al amenzii în ceea ce o privește se apropie de cel al Deltafina (Universal), în pofida diferenței importante dintre cele două grupuri la nivelul cotelor de piață.

210 În ceea ce privește primul aspect al prezentului motiv, trebuie să se observe că este strâns legat de primul motiv, în măsura în care respingerea acestuia din urmă ar avea în mod necesar o consecință asupra temeiniciei prezentului aspect. Prin urmare, având în vedere considerațiile care au determinat respingerea primului motiv, trebuie să se conchidă că Comisia nu a săvârșit o eroare prin luarea drept referințe pentru calculul plafonului de 10 % din cifra de afaceri prevăzut la articolul 23 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1/2003 a cifrelor de afaceri consolidate ale Dimon Inc. (societatea-mamă a Dimon Italia în cursul încălcării) și ale SCC (societatea-mamă a Transcatab în cursul încălcării), fuzionate la 13 mai 2005 în noua entitate Alliance One (a se vedea în acest sens Hotărârea din 30 septembrie 2009, Akzo Nobel și alții/Comisia, punctul 125 de mai sus, punctul 114).

211 Astfel, acest plafon trebuie să fie calculat pe baza cifrei de afaceri cumulate a tuturor societăților care constituie entitatea economică unică ce acționează ca întreprindere în sensul articolului 81 CE, deoarece doar cifra de afaceri cumulată a societăților componente poate constitui o indicație privind dimensiunea și puterea economică a întreprinderii în cauză (a se vedea în acest sens Hotărârea HFB și alții/Comisia, punctul 168 de mai sus, punctele 528 și 529, și Hotărârea din 30 septembrie 2009, Akzo Nobel și alții/Comisia, punctul 125 de mai sus, punctul 114).

212 În consecință, primul aspect al celui de al doilea motiv trebuie respins ca nefondat.

213 În ceea ce privește cel de al doilea aspect al prezentului motiv, întemeiat pe pretinsa încălcare a principiului proporționalității, trebuie să se observe, astfel cum subliniază Comisia în mod întemeiat, că sub acoperirea unei încălcări a principiului proporționalității, Alliance One invocă în realitate o problemă privind succesiunea întreprinderilor. Astfel, ceea ce Alliance One sugerează în esență este că nu ar trebui să fie considerată răspunzătoare decât de amenda aplicată Transcatab (SCC), iar nu de cea aplicată Dimon Italia, întrucât aceasta din urmă, care deținea 10 % din cotele de piață pe perioada încălcării, nu aparține noului grup, întrucât a fost vândută unor terți înainte de adoptarea deciziei atacate.

214 În această privință, nu se contestă că Alliance One a fost considerată răspunzătoare pentru încălcare în calitate de succesor legal al societăților-mamă SCC și Dimon Inc. Pe de altă parte, o astfel de constatare rezultă de asemenea din cuprinsul considerentului (349) al deciziei atacate, potrivit căruia având în vedere că Alliance One este succesorul legal al grupurilor (SCC și Dimon Inc.), cărora le aparțineau Transcatab și Dimon Italia pe perioada încălcării, ea este considerată destinatar al deciziei atacate în acest temei.

215 Trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, revine, în principiu, persoanei fizice sau juridice care conducea întreprinderea în cauză la momentul comiterii încălcării să aibă răspunderea pentru aceasta, chiar dacă, la momentul adoptării deciziei de constatare a încălcării, exploatarea întreprinderii a fost plasată sub răspunderea unei alte persoane (Hotărârea Stora Kopparbergs Bergslags/Comisia, punctul 70 de mai sus, punctul 37, Hotărârea Tribunalului, HFB și alții/Comisia, punctul 168 de mai sus, punctul 103, și Hotărârea din 30 septembrie 2009, Hoechst/Comisia, T-161/05, Rep., p. II-3555, punctul 50).

216 Curtea a mai amintit că atunci când o entitate care a săvârșit o încălcare a normelor de concurență face obiectul unei modificări juridice sau organizaționale, această modificare nu are neapărat ca efect crearea unei noi întreprinderi exonerate de răspunderea pentru comportamentele contrare normelor de concurență ale entității precedente în cazul în care, din punct de vedere economic, există o identitate între cele două entități (a se vedea Hotărârea ETI și alții, punctul 82 de mai sus, punctul 42 și jurisprudența citată).

217 Astfel, în scopul aplicării eficiente a normelor de concurență, poate fi necesară imputarea excepțională a unei înțelegeri noului operator al entității implicate, în cazul în care acesta poate fi considerat, din punct de vedere economic, succesor al operatorului inițial (a se vedea în acest sens Concluziile avocatului general Kokott prezentate în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea ETI și alții, punctul 82 de mai sus, punctele 75-78).

218 Acest criteriu denumit „al continuității economice" se aplică în circumstanțe speciale, cum ar fi cazul în care persoana juridică ce are răspunderea pentru exploatarea întreprinderii ar fi încetat să existe din punct de vedere juridic după comiterea încălcării (Hotărârea Comisia/Anic Partecipazioni, punctul 82 de mai sus, punctul 145).

219 În cauză, nu se contestă că încălcarea în discuție a fost săvârșită de entitățile conduse la momentul situației de fapt de SCC și de Dimon Inc. Aceste două entități au încetat să existe din punct de vedere juridic după comiterea încălcării, întrucât au dat naștere, în urma fuziunii lor în 2005, noii entități Alliance One.

220 Or, în cazul în care întreprinderea în cauză își încetează existența ca urmare a absorbției de către o întreprindere absorbantă, acesta din urmă preia activele și pasivele sale, inclusiv responsabilitățile care decurg din încălcarea dreptului concurenței. În această ipoteză, răspunderea pentru încălcarea săvârșită de întreprinderea absorbită poate fi stabilită în sarcina întreprinderii absorbante (a se vedea Hotărârea Tribunalului din 14 decembrie 2006, Raiffeisen Zentralbank Österreich și alții/Comisia, T-259/02-T-264/02 și T-271/02, Rec., p. II-5169, punctul 326 și jurisprudența citată).

221 Alliance One rămâne răspunzătoare, în pofida cedării Dimon Italia unor terți, pentru încălcarea săvârșită de aceasta din urmă. Situația Mindo este diferită în această privință, având în vedere că, astfel cum s-a precizat în jurisprudență, principiul răspunderii personale nu este repus în discuție prin invocarea principiului continuității economice în cazurile în care, precum în speță, o întreprindere implicată într-o înțelegere a fost cesionată unui terț independent și nu există legături structurale între

fostul operator și noul operator (a se vedea, în acest sens și prin analogie, Hotărârea Hoechst/Comisia, punctul 215 de mai sus, punctul 61).

222 Rezultă că, în prezenta cauză, Comisia a imputat în mod întemeiat Alliance One încălcarea săvârșită de Transcatab (SCC) și, respectiv, de Dimon Italia (Dimon Inc.).

223 Pe de altă parte, trebuie să se adauge că, astfel cum arată Comisia, ar fi irelevant să se raporteze, astfel cum pretinde Alliance One, la cota de piață a acesteia la momentul adoptării deciziei atacate, întrucât cotele de piață care au fost utilizate la stabilirea cuantumului de plecare al amenzilor erau, astfel cum reiese din considerentele (372) și (373) ale deciziei atacate, cele ale întreprinderilor implicate la sfârșitul încălcării, respectiv în 2001.

224 Prin urmare, trebuie respins și cel de al doilea aspect al prezentului motiv.

225 Având în vedere considerațiile precedente, cel de al doilea motiv trebuie respins în ansamblu.

C — *Cu privire la al treilea motiv, întemeiat pe o eroare de drept și de fapt, precum și pe o încălcare a principiului proporționalității și pe nemotivare la determinarea coeficientului multiplicator*

226 Cel de al treilea motiv se împarte în trei aspecte. Primul aspect este întemeiat, în esență, pe „efectul descurajator suficient" al amenzii și pe practica decizională a Comisiei. Cel de al doilea aspect este întemeiat pe încălcarea principiului proporționalității

și pe nemotivare, întrucât coeficientul multiplicator aplicat Alliance One ar fi superior față de cel aplicat Deltafina. Cel de al treilea aspect este întemeiat pe incoerența raționamentului urmat de Comisie în ceea ce privește aplicarea coeficientului multiplicator în privința Mindo.

227 Drept răspuns la o întrebare adresată de Tribunal în ședință, Alliance One a declarat totuși că cel de al doilea aspect al prezentului motiv provine dintr-o eroare materială și că renunță la acesta, luându-se act de această renunțare în procesul-verbal al ședinței. În consecință, nu mai este necesară examinarea acestuia.

1. *Cu privire la primul aspect, întemeiat pe efectul suficient de descurajator și pe practica decizională a Comisiei în materie*

a) Argumentele părților

228 Alliance One contestă aplicarea unui coeficient multiplicator de 1,25 la cuantumul de plecare al amenzilor aplicate Transcatab și Dimon Italia, stabilit la 10 milioane de euro.

229 În special, Alliance One consideră că cifra de afaceri a societăților lor mamă nu justifică aplicarea unui coeficient multiplicator și că în prezenta cauză, având în vedere dimensiunea acestora și faptul că nu erau la curent cu practicile filialelor lor italiene pe piața tutunului brut, o amendă de 10 milioane de euro este suficient de disuasivă. În plus, Comisia ar fi trebuit să țină seama de asemenea de mărimea redusă a pieței geografice vizate de încălcare.

230 Alliance One se referă, în continuare, la practica decizională a Comisiei, procedând la o comparație a cifrelor de afaceri ale SCC și Dimon Inc. și a nivelului amenzilor aplicate filialelor lor cu cele ale întreprinderilor sancționate de Comisie în cauzele menționate, pentru a demonstra că în cauză nu se justifica aplicarea unui coeficient corector pentru obținerea unui efect descurajator suficient.

231 În replică, Alliance One adaugă că, prin aplicarea separată Transcatab și Dimon Italia a unui coeficient multiplicator, Comisia a depășit limitele puterii sale de discreție și s-a îndepărtat totodată de Liniile directoare privind metoda de stabilire a amenzilor aplicate în temeiul articolului 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 17 și al articolului 65 alineatul (5) [CO] (JO 1998, C 9, p. 3, Ediție specială, 08/vol. 3, p. 69, denumite în continuare „liniile directoare"), conform cărora grupurilor multinaționale nu li se va putea aplica în mod automat o majorare a cuantumului de bază, aceasta trebuind aplicată numai atunci când o impune necesitatea de a garanta un efect suficient de descurajator.

232 Alliance One conchide astfel că aplicarea Transcatab și Dimon Italia a unui coeficient multiplicator de 1,25 nu este justificată și solicită reducerea cuantumului amenzilor în consecință.

233 Comisia contestă argumentele invocate de Alliance One.

b) Aprecierea Tribunalului

234 Trebuie amintit că sancțiunile prevăzute la articolul 23 din Regulamentul nr. 1/2003 au drept scop reprimarea comportamentelor ilicite, precum și prevenirea repetării acestora. Descurajarea constituie, așadar, un scop al amenzii (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului din 15 martie 2006, BASF/Comisia, T-15/02, punctele 218

și 219 și jurisprudența citată, și Hotărârea Tribunalului din 30 septembrie 2009, Akzo Nobel și alții/Comisia, punctul 125 de mai sus, punctul 150).

235 Necesitatea asigurării unui efect descurajator al amenzii impune ca valoarea acesteia să fie adaptată pentru a ține seama de impactul urmărit asupra întreprinderii căreia îi este aplicată, și aceasta pentru ca amenda să nu devină neglijabilă sau, dimpotrivă, excesivă din punctul de vedere al capacității financiare a întreprinderii în cauză, în conformitate cu cerințele întemeiate, pe de o parte, pe necesitatea asigurării efectivității amenzii și, pe de altă parte, pe respectarea principiului proporționalității (Hotărârea Tribunalului din 5 aprilie 2006, Degussa/Comisia, T-279/02, Rec., p. II-897, punctul 283, Hotărârea Tribunalului Hoechst/Comisia, punctul 215 de mai sus, punctul 379, și Hotărârea Tribunalului din 30 septembrie 2009, Akzo Nobel și alții/Comisia, punctul 125 de mai sus, punctul 154).

236 Trebuie să se constate că, în prezenta cauză, Comisia a aplicat metoda definită în liniile directoare, deși nu s-a referit în mod explicit la liniile directoare, care menționează scopul descurajator la punctul 1A, care se referă la gravitatea încălcărilor. Mai precis, cel de al patrulea paragraf al acestui punct prevede că este necesar „să se fixeze amenda la un nivel care să îi asigure un efect suficient de descurajator".

237 Acest obiectiv este menționat în titlul punctului 2.6.3.2 al deciziei atacate („Ponderea specifică și caracterul descurajator") și, în special, în considerentele (374) și (375). Astfel, Comisia a decis aplicarea unui coeficient multiplicator de 1,5 (respectiv o majorare de 50 %) la cuantumul de plecare al amenzii stabilit pentru Deltafina (Universal) și de 1,25 (respectiv o majorare de 25 %) la cel stabilit pentru Dimon Italia (Dimon Inc.) și Transcatab (SCC) pentru a asigura un efect suficient de descurajator al amenzii, care nu ar exista în cazul în care acest cuantum de plecare ar trebui limitat numai la reflectarea poziției acestor întreprinderi pe piață. Comisia s-a bazat în special pe cifrele de afaceri mondiale respective ale acestora, de 3,276 miliarde de dolari din Statele Unite (USD), de 1,311 miliarde USD și de 0,896 miliarde USD în 2005, pentru a se ține seama de forța economică și financiară considerabilă a acestor grupuri, având în vedere că ele sunt totodată principalii comercianți mondiali de tutun, care

operează la diferite niveluri de activitate în cadrul industriei tutunului și pe diferite piețe geografice.

238 În primul rând, în ceea ce privește argumentul întemeiat de Alliance One pe caracterul deja suficient de descurajator al cuantumului de plecare de 10 milioane de euro, trebuie să se constate că nu a dovedit în niciun fel afirmația sa potrivit căreia cuantumul amenzii, în cazul în care ar fi fost stabilit fără a se ține seama de coeficientul multiplicator aferent efectului de descurajare, ar fi fost suficient pentru asigurarea unui asemenea efect al amenzii (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 17 iunie 2010, Lafarge/Comisia, C-413/08 P, Rep., p. I-5361, punctul 107).

239 În orice caz, trebuie să se sublinieze că acest argument este întemeiat pe o premisă eronată, și anume că majorarea amenzii în cauză se întemeiază pe o evaluare a faptului dacă cuantumul dat al amenzii este corespunzător obiectivului de descurajare al amenzii, apreciat în funcție de dimensiunea și de resursele globale ale întreprinderilor.

240 Or, din decizia atacată nu reiese că operațiunea prin care se ține seama de dimensiunea și de resursele globale în vederea descurajării ține de o asemenea apreciere. Astfel, prin majorarea cuantumurilor de plecare efectuată în considerentul (376) al deciziei atacate, Comisia, indiferent de nivelul acestor cuantumuri, în realitate, pentru a asigura obiectivul de descurajare al amenzii, doar a procedat la diferențierea tratamentului participanților la aceeași încălcare pentru a ține seama de modul în care sunt afectați în realitate de amendă. Această diferențiere se efectuează prin coeficienți multiplicatori determinați în funcție de dimensiunea și de resursele globale ale întreprinderilor, indiferent de nivelul cuantumurilor cărora li se aplică acești coeficienți multiplicatori (a se vedea în acest sens Hotărârea BASF/Comisia, punctul 234 de mai sus, punctul 241).

241 Prin urmare, trebuie să se sublinieze că în mod întemeiat Comisia a considerat că, ținând seama de dimensiunea și de resursele globale ale grupurilor SCC și Dimon

Inc., evaluate cu ajutorul cifrei de afaceri globale a grupurilor pentru exercițiul financiar care se încheie la 31 mai 2005, era necesară aplicarea unui factor de majorare a amenzii, în scop de descurajare, în ceea ce le privește pe acestea din urmă, fără ca, pe de altă parte și contrar susținerilor Alliance One, să se fi putut considera că problema cunoașterii practicilor filialelor italiene ale acestora are vreo importanță (a se vedea în această privință punctul 125 de mai sus).

242 În ceea ce privește, în al doilea rând, argumentul întemeiat pe efectul suficient de descurajator având în vedere practica Comisiei în materie de impunere a coeficienților multiplicatori, este suficient să se sublinieze că practica decizională anterioară a Comisiei nu constituie în sine cadru juridic pentru amenzile în materie de concurență, dat fiind că acesta este definit numai în Regulamentul nr. 1/2003, precum și în liniile directoare (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 24 septembrie 2009, Erste Group Bank și alții/Comisia, C-125/07 P, C-133/07 P, C-135/07 P și C-137/07 P, Rep., p. I-8681, punctul 233 și jurisprudența citată, și Hotărârea Tribunalului din 30 septembrie 2003, Michelin/Comisia, T-203/01, Rec., p. II-4071, punctul 292).

243 În ceea ce privește, în al treilea rând, argumentul întemeiat pe mărimea foarte limitată a pieței geografice, trebuie să se sublinieze, în primul rând, că înțelegerea în cauză era națională și, contrar a ceea ce s-ar părea că sugerează Alliance One, nu se limita la regiunile de producere a tutunului. Astfel, înțelegerea pusă în aplicare de procesatori privea piața achiziției, iar nu pe cea a producției, concentrată în anumite regiuni ale peninsulei [a se vedea considerentul (83) al deciziei atacate]. În al doilea rând și indiferent de situație, trebuie să se observe că această problemă nu are legătură cu aplicarea coeficientului multiplicator. Astfel, întinderea pieței geografice este un element de care Comisia ține seama la aprecierea gravității încălcării [a se vedea în prezenta cauză considerentele (365) și (366) ale deciziei atacate]. În consecință, acest element este o caracteristică obiectivă și intrinsecă a încălcării, în timp ce aplicarea unui coeficient multiplicator în scop de descurajare presupune să se țină seama de caracteristici obiective ale participanților, cum ar fi dimensiunea și resursele economice ale acestora. Pe de altă parte, însăși formularea punctului 1A al patrulea paragraf din liniile directoare confirmă această teză, întrucât se ține seama de elementele care ar justifica aplicarea unui factor de descurajare, indiferent de natura încălcării, de impactul real asupra pieței și de întinderea geografică a acesteia (a se vedea în acest sens Hotărârea

Degussa/Comisia, punctul 235 de mai sus, punctul 273). În consecință, acest argument trebuie îndepărtat ca fiind inoperant.

244 În ceea ce privește, în al patrulea rând, argumentul invocat în replică potrivit căruia în cauză Comisia s-ar fi îndepărtat de liniile directoare, în măsura în care acestea ar interzice aplicarea automată a unei majorări a cuantumului de bază al amenzii în cazul grupurilor multinaționale, trebuie să se constate că nu corespunde situației de fapt. Astfel, în decizia atacată, reiese că în cadrul stabilirii cuantumului de plecare, Comisia a evaluat, mai întâi, ponderea specifică a fiecărei întreprinderi, în funcție de cota de piață a acesteia, iar ulterior a ținut seama de forța economică și financiară a grupurilor multinaționale cărora le aparțin întreprinderile care au săvârșit încălcarea pentru a asigura efectul suficient de descurajator al acestui cuantum. Astfel, majorarea acestui cuantum nu a fost aplicată nicidecum în mod automat.

245 În lumina acestor considerații, trebuie să se concluzioneze că prin majorarea cuantumului de plecare al amenzilor aplicate SCC și Dimon Inc. pentru a asigura efectul suficient de descurajator al acestora Comisia nu a săvârșit o eroare.

2. *Cu privire la al treilea aspect, întemeiat pe incoerența raționamentului urmat de Comisie în ceea ce privește aplicarea Mindo a coeficientului multiplicator*

a) Argumentele părților

246 Alliance One reproșează Comisiei că a urmat un raționament incoerent în neaplicarea Mindo a coeficientului multiplicator, în considerarea faptului că aceasta nu mai

avea legătură cu ea și, prin urmare, era o întreprindere diferită. Având în vedere că este răspunzătoare pentru amenda aplicată Dimon Italia (Mindo), dacă acesteia din urmă nu îi este aplicabil un coeficient multiplicator, cu atât mai puțin ar fi aplicabil în privința sa.

247 Prin aplicarea separată Dimon Italia și Transcatab a unui coeficient multiplicator, pentru motivul că aparțineau două grupuri multinaționale la momentul încălcării, Comisia nu ar fi ținut seama de faptul că, la momentul la care a fost adoptată decizia atacată și la care trebuia plătită amenda, numai Transcatab mai făcea parte dintr-un grup multinațional, în timp ce Dimon Italia fusese vândută între timp.

248 Pe de altă parte, având în vedere efectul de descurajare urmărit prin aplicarea coeficientului multiplicator, aplicarea unui astfel de coeficient nu s-ar justifica decât în privința societății care a săvârșit fapta ilicită, iar nu și în cazul unei societăți complet străine de înțelegere și a cărei unică legătură cu societatea direct implicată este deținerea în trecut a unor părți din capitalul acesteia.

249 Întrucât Mindo nu și-a încetat existența, orice coeficient multiplicator i-ar trebui aplicat în calitate de participant direct la înțelegere. În opinia Alliance One, o consecință inacceptabilă a criteriului utilizat de Comisie este sancționarea societății care a săvârșit încălcarea mai puțin decât a societății care o controla anterior, care nu numai că nu ar fi participat la încălcare și nici nu ar fi cunoscut existența acesteia, ci nici nu ar mai avea legături cu ea.

250 În definitiv, în opinia Alliance One, Comisia nu poate considera că două societăți sunt răspunzătoare în solidar pentru cuantumuri diferite și separate ale aceleiași amenzi, precum în prezenta cauză.

251 Comisia contestă argumentele invocate de Alliance One.

b) Aprecierea Tribunalului

252 Mai întâi, trebuie să se sublinieze că, în prezenta cauză, pentru a calcula coeficientul multiplicator, Comisia a ținut seama în mod întemeiat de cifra de afaceri globală a societăților-mamă, mai precis Dimon Inc. și SCC, și nu numai de cea a filialelor în cauză, având în vedere că, astfel cum s-a subliniat în cadrul analizei primului motiv, societatea-mamă și filiala constituiau o întreprindere unică, în sensul articolului 81 CE (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului din 12 decembrie 2007, BASF și UCB/Comisia, T-101/05 și T-111/05, Rep., p. II-4949, punctul 49, și Hotărârea Tribunalului din 18 iunie 2008, Hoechst/Comisia, T-410/03, Rep., p. II-881, punctul 379). Pe de altă parte, aplicarea unui coeficient multiplicator în baza efectului descurajator a fost justificată, în cauză, tocmai prin faptul că întreprinderile care au avut comportamentul ilicit aparțineau unor grupuri multinaționale [a se vedea considerentul (374) al deciziei atacate].

253 La nota de subsol 291 din considerentul (374) al deciziei atacate, Comisia precizează că aplicarea unui coeficient multiplicator în ceea ce privește amenda aplicată Mindo (fostă Dimon Italia) se justifică prin răspunderea în solidar a Alliance One, în timp ce, în ceea ce privește propria răspundere a Mindo, aplicarea unui astfel de coeficient nu s-ar justifica, dat fiind că aceasta a întrerupt orice legătură cu acționarul său. Totuși, având în vedere că răspunderea Mindo trebuie luată în considerare în limita a 10 % din cifra de afaceri a acesteia, Comisia a concluzionat că era inutil să se calculeze separat un cuantum de plecare pentru această întreprindere. Rezultă că argumentul întemeiat pe faptul că Comisia nu ar fi ținut seama de situația existentă la momentul adoptării deciziei sale nu corespunde situației de fapt.

254 În considerentele (403) și (404) ale deciziei atacate (la punctul 2.6.3.6 intitulat „Amenzi rezultate și aplicarea plafonului amenzii"), Comisia precizează situația Mindo. Mai

concret, la punctul 404 din decizia atacată Comisia arată:

„[…] răspunderea [în solidar] a Mindo (care nu mai are în prezent nicio legătură cu fostul grup Dimon) trebuie reținută în limitele a 10 % din cifra de afaceri a acesteia în cursul celui mai recent exercițiu financiar (respectiv 3,99 milioane de euro)”.

255 Astfel, atunci când unitatea economică a fost întreruptă între timp, fiecare destinatar al deciziei are dreptul de a i se aplica în mod individual plafonul menționat (Hotărârea Tribunalului din 15 iunie 2005, Tokai Carbon și alții/Comisia, T-71/03, T-74/03, T-87/03 și T-91/03, nepublicată în Repertoriu, punctul 390, și Hotărârea din 13 septembrie 2010, Trioplast Wittenheim/Comisia, T-26/06, nepublicată în Repertoriu, punctul 113).

256 Or, trebuie să se constate că, în prezenta cauză, problema aplicării unui coeficient multiplicator în vederea descurajării Mindo era lipsită de orice implicație practică în considerarea limitării amenzii aplicate acesteia la 10 % din cifra sa de afaceri. În consecință, argumentul invocat de Alliance One este inoperant.

257 În orice caz, resursele globale ale unei întreprinderi trebuie să fie evaluate pentru a se atinge în mod corect obiectivul de descurajare, cu respectarea totodată a principiului proporționalității la data aplicării amenzii, ceea ce Alliance One nu contestă de altfel (a se vedea în acest sens Hotărârea Degussa/Comisia, punctul 235 de mai sus, punctul 285).

258 Prin urmare, Comisiei nu i se poate reproșa că la stabilirea majorării în baza efectului descurajator a ținut seama de cifrele de afaceri realizate de grupurile a căror fuziune a avut loc între încetarea încălcării și adoptarea deciziei atacate.

259 De asemenea, Comisia a considerat în mod întemeiat că Mindo este răspunzătoare în solidar pentru plata amenzii, împreună cu Alliance One, în limita sumei de 3,99 milioane de euro, în timp ce aceasta din urmă rămâne obligată la plata cuantumului total al amenzii, de 10 milioane de euro.

260 Din toate aceste considerații rezultă că prezentul motiv trebuie de asemenea respins.

261 Rezultă din aceasta că acțiunea trebuie respinsă în totalitate, fără ca, în prezenta cauză, să fie necesară examinarea admisibilității celui de al doilea și a celui de al treilea aspect ale concluziilor formulate de Alliance One.

Cu privire la cheltuielile de judecată

262 Potrivit articolului 87 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât Alliance One a căzut în pretenții, se impune obligarea acesteia la plata cheltuielilor de judecată, conform concluziilor Comisiei.

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera a treia)

declară și hotărăște:

1) Respinge acțiunea.

2) Obligă Alliance One International, Inc. la plata cheltuielilor de judecată.

Azizi Cremona Frimodt Nielsen

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 9 septembrie 2011.

Semnături

Cuprins

Istoricul cauzei ..... II - 5748

A — Procedura administrativă ..... II - 5749

B — Decizia atacată ..... II - 5751

1. Destinatarii deciziei atacate ..... II - 5752

2. Stabilirea cuantumului amenzilor ..... II - 5756

Procedura și concluziile părților ..... II - 5756

În drept ..... II - 5764

A — Cu privire la primul motiv, întemeiat pe încălcarea normelor care guvernează imputabilitatea către societatea-mamă a încălcărilor săvârșite de filială și pe încălcarea dreptului la apărare ..... II - 5765

1. Cu privire la primul aspect, întemeiat pe încălcarea normelor care guvernează imputabilitatea către societatea-mamă a încălcărilor săvârșite de filială ..... II - 5765

a) Argumentele părților ..... II - 5765

b) Aprecierea Tribunalului ..... II - 5769

2. Cu privire la al doilea aspect, întemeiat pe neluarea în considerare a elementelor de probă furnizate de SCC și de Dimon Inc. pentru răsturnarea prezumției .. II - 5774

a) Argumentele părților ..... II - 5774

b) Aprecierea Tribunalului ..... II - 5783

Cu privire la elementele cu caracter general invocate pentru a răsturna prezumția ..... II - 5784

Cu privire la elementele specifice invocate pentru a răsturna prezumția .. II - 5786

— Cu privire la raportul dintre SCC și Transcatab ..... II - 5787

— Cu privire la raportul dintre Dimon Inc. și Dimon Italia ..... II - 5789

Cu privire la elementele care ar fi fost utilizate de Comisie pentru a confirma lipsa de autonomie a Transcatab și a Dimon Italia ..... II - 5791

Cu privire la interpretarea elementelor de probă susceptibile să răstoarne prezumția în lumina jurisprudenței ..... II - 5797

3. Cu privire la al treilea aspect, întemeiat pe încălcarea dreptului la apărare .... II - 5799

a) Argumentele părților ..... II - 5799

b) Aprecierea Tribunalului ..... II - 5801

4. Cu privire la al patrulea aspect, întemeiat pe încălcarea normelor privind repartizarea sarcinii probei ..... II - 5805

a) Argumentele părților ..... II - 5805

b) Aprecierea Tribunalului ..... II - 5806

B — Cu privire la al doilea motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 23 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1/2003 și a principiului proporționalității la stabilirea cuantumului final al amenzii ..... II - 5808

1. Argumentele părților ..... II - 5808

2. Aprecierea Tribunalului ..... II - 5809

C — Cu privire la al treilea motiv, întemeiat pe o eroare de drept și de fapt, precum și pe o încălcare a principiului proporționalității și pe nemotivare la determinarea coeficientului multiplicator ..... II - 5812

1. Cu privire la primul aspect, întemeiat pe efectul suficient de descurajator și pe practica decizională a Comisiei în materie ..... II - 5813

a) Argumentele părților ..... II - 5813

b) Aprecierea Tribunalului ..... II - 5814

2. Cu privire la al treilea aspect, întemeiat pe incoerența raționamentului urmat de Comisie în ceea ce privește aplicarea Mindo a coeficientului multiplicator .. II - 5818

a) Argumentele părților ..... II - 5818

b) Aprecierea Tribunalului ..... II - 5820

Cu privire la cheltuielile de judecată ..... II - 5822